

EUROPEAN NEIGHBORHOOD
AND PARTNERSHIP INSTRUMENT
EAST COUNTRIES FOREST LAW
ENFORCEMENT AND GOVERNANCE
II PROGRAM

The Program is funded by the European Union and implemented
by the World Bank in partnership with WWF and IUCN

www.enpi-fleg.org

Evaluarea veniturilor ratate în urma practicilor forestiere nedurabile din Republica Moldova

Această publicație a fost elaborată cu asistența Uniunii Europene. Conținutul, rezultatele, interpretările și concluziile cuprinse în această publicație sunt numai responsabilitatea echipei AJMTEM și nu pot fi în nici un fel interpretate ca fiind viziunea Uniunii Europene. Opiniile exprimate nu reflectă în mod necesar opiniile organizațiilor implementatoare.

Evaluarea veniturilor ratate în urma practicilor forestiere nedurabile din Republica Moldova

Raport tehnic

Acest raport a fost produs de Societatea Ecologică BIOTICA (<http://www.biotica-moldova.org/>) în cadrul programului regional ENPI FLEG II (www.enpi-fleg.org) cu sprijinul financiar din partea Uniunii Europene. Conținutul, constatările, interpretările și concluziile acestui raport reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu exprimă în mod implicit punctul de vedere al Uniunii Europene (UE) sau cel al organizațiilor partenere.

Materialul din această publicație este protejat prin dreptul de autor. Orice reproducere sau preluare parțială sau integrală, prin orice mijloc, a acestui text și/sau a iconografiei cuprinse în prezenta lucrarea fără permisiune poate contravine legislației în vigoare.

Societatea Ecologică BIOTICA încurajează diseminarea informației și va acorda permisiunea de a reproduce constatările din acest raport.

Machetare: Antis-Media SRL

Chișinău, 2015

Conținut

Lista figurilor	4
Lista tabelelor	4
Introducere	5
1. Raportul preliminar (rezumat)	6
2. Raportul (proiect): Practicile forestiere nedurabile: veniturile ratate din exploatarea forestieră ilegală și braconaj (rezumat)	10
2.1. Metodologia creării bazei de date statistice și a studiului veniturilor ratate în urma folosinței ilegale a resurselor silvice	10
2.1.1. Specificul evidenței statistice a folosinței resurselor silvice	10
2.1.2. Prelucrarea și transformarea datelor	11
2.2. Analiza și estimarea consumului resurselor silvice ale Republicii Moldova	12
2.3. Veniturile ratate în urma braconajului și folosinței neraționale ale resurselor cinegetice	20
2.4. Concluzii	22
3. Lista recomandărilor privind reviziunile tehnice ale procesului de recoltare și ale cadrului de reglementări, în scopul reducerii activităților ilegale în fondul forestier (rezumat)	24
4. Pregătirea seminarului și documentele prezentate	25
Anexa 1. Materiale informative	28
1. Concluzii la raportul preliminar despre informația existentă în domeniu	28
2. Concluzii la raportul privind veniturile ratate de la exploatarea forestieră ilegală și braconaj	31
3. Recomandări privind reviziunile tehnice ale procesului de recoltare și ale cadrului de reglementări, în scopul reducerii activităților ilegale în fondul forestier	33
Bibliografie	58
Anexa 2. Agenda seminarului	61
Anexa 3. Lista participanților	62

Lista figurilor

<i>Figura 1: Total masă lemnoasă recoltată în procesul tăierilor silvice autorizate (Moldsilva, mii m³)</i>	13
<i>Figura 2: Volumul total al tăierilor ilicite depistate în fondul forestier</i>	16
<i>Figura 3: Obiecte controlate (unități), pe regiuni RM</i>	17
<i>Figura 4: Contravenții (cazuri), pe regiuni RM</i>	17
<i>Figura 5: Decontări cu bugetul - total impozite</i>	18
<i>Figura 6: Volumul total al tăierilor</i>	18
<i>Figura 7: Contravenții - amenzi aplicate și încasate (lei), total pe RM</i>	19

Lista tabelelor

<i>Tabelul 1: Tăieri silvice pe regiuni (2014), mii m³</i>	14
<i>Tabelul 2: Raportul dintre consumul estimativ și</i>	15
<i>Tabelul 3: Structura părții permanente a impozitelor (2014)</i>	18
<i>Tabelul 4: Structura părții variabile a impozitelor (2014)</i>	18
<i>Tabelul 5: Calculul estimativ a impozitelor neachitate la</i>	19
<i>Tabelul 6: Amenzi și penalități (2009-2014), mii lei</i>	20
<i>Tabelul 7: Veniturile ratate pentru vânători în rezultatul vînatului animalelor scăzut</i>	21
<i>Tabelul 8: Evaluarea seminarului</i>	25
<i>Tabelul 9: Propunerile de ameliorare a legislației generale</i>	34
<i>Tabelul 10: Propunerile de ameliorare a cadrului legislativ</i>	35
<i>Tabelul 11: Propunerile de ameliorare a cadrului normativ</i>	43
<i>Tabelul 12: Propunerile de ameliorare a rapoartelor statistice forestiere sectoriale</i>	47
<i>Tabelul 13: Propunerile de dezvoltare a legislației și actelor normative</i>	48
<i>Tabelul 14: Propunerile de ameliorare legislației administrative și penale</i>	49
<i>Tabelul 15: Propunerile de ameliorare situației prin instrumentele financiare și cele economice</i>	53
<i>Tabelul 16: Propunerile de ameliorare a monitoringului și controlului</i>	55
<i>Tabelul 17: Optimizarea organizării gospodăriei silvice și dezvoltarea</i>	56

Introducere

Sarcina tehnică indică că pădurile din Republica Moldova sunt afectate atât de schimbările antropogene, cât și naturale. Analizele efectuate de Banca Mondială în 2005 și IUCN în cadrul Programului ENPI FLEG faza I în 2010/2011 au relevat un număr substanțial de ilegalități legate de păduri, și anume nivelul scăzut de trai al populației locale impune exploatarea forestieră ilegală în scopuri energetice și/sau comerciale. Exploatarea excesivă a resurselor cinegetice și gospodărirea irațională a lumii animale a sărăcit ecosistemele silvice. Deși preponderent vânătoarea este oficial controlată, vânătoarea ilegală (pentru sport sau braconaj) este încă obișnuită în țară. Moldova are deficit de resurse naturale și este mai sensibilă la schimbările de mediu. Toate aceste practici aduc nu doar pierderi mediului, dar și economiei. Ele mai afectează și sistemul fiscal/economic datorită schemelor variate de corupție, taxe necolectate, cunoștințe reduse privind raționalizarea folosinței ecosistemelor silvice și administrației ineficiente a resurselor naturale. Această activitate va contribui la obținerea informației cantitative privind veniturile multiple ratate în urma practicilor silvice nedurabile.

Obiectivul general al proiectului este efectuarea unei evaluări a costurilor economice ale pierderilor de la exploatarea forestieră ilegală și braconaj în ecosistemele silvice din Moldova și oferirea datelor și cifrelor estimative privind ambele fenomene, inclusive tendințele pe categorii pentru eco-regiunile principale ale Moldovei.

Sarcinile specifice ale proiectului cuprind:

1. Elaborarea conceptului studiului (inclusiv identificarea datelor, statisticilor, metodologia analizei, principalele surse de informație) pentru estimarea costurilor pierderilor în urma recoltării ilegale a lemnului și braconajului în ecosistemele forestiere din Moldova.
2. Evaluarea veniturilor ratate din exploatarea forestieră ilegală.
3. Evaluarea veniturilor ratate de la braconaj.
4. Colaborarea cu persoanele interesate pentru a obține informații corecte.
5. Formularea recomandărilor pentru îmbunătățirea cadrului tehnic și regulator existent.
6. Organizarea seminarului și prezentarea rezultatelor studiului publicului larg, inclusiv, instituțiilor de stat, autorităților locale, ONG-urilor, mediului academic și mass-media.

Produsele finale includ:

- Raportul preliminar (care include conceptul, abordarea și metodologia, activitățile și termenii de implementare);
- Proiectul raportului: practicile forestiere nedurabile: veniturile ratate de la exploatarea forestieră ilegală și braconaj (rezumat);
- Lista recomandărilor privind reviziunile tehnice ale procesului de recoltare și ale cadrului de reglementări, în scopul reducerii activităților ilegale în fondul forestier (sumar);
- Documentele seminarului (proces verbal, foto video, alte materiale).

1. Raportul preliminar (rezumat)

Raportul preliminar (92 pagini, inclusiv 7 anexe) a fost elaborat și transmis Clientului, inclusiv sumarul executiv:

Metodologia studiului pentru atingerea obiectivelor proiectului cuprinde: metodologia generală, metodologia pentru analiza datelor forestiere și metodologia pentru analiza datelor referitoare la animalele de vânătoare; metodologia de colaborare cu persoanele interesate.

În scopul realizării obiectivelor stabilite la etapa inițială au fost identificate principalele direcții de solicitare a informației în dependență de responsabilitățile acestora:

- 1) deținători de fond forestier (ca sursă de masă lemnoasă) - Agenția „Moldsilva”, Ministerul Transportului și Infrastructurii Drumurilor;
- 2) organele responsabile de evidența fondului forestier – Ministerul Mediului, Inspectoratul Ecologic de Stat, Agenția ”Moldsilva”;
- 3) ministerele ce au legătură directă sau indirectă la consumul de lemn – Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Economiei;
- 4) ministerele și departamentele responsabile de statistica datelor privitor la consumul intern, exportul și importul de lemn și produse din lemn – Biroul Național de Statistică, Agenția Relații Funciare și Cadastru (datele cu privire la suprafețele acoperite vegetație forestieră), Agenția ”Moldsilva”.

În cadrul proiectului au fost elaborate și expediate scrisori privind informațiile necesare de prezentat de către autoritățile menționate anterior. În rezultat au fost obținute răspunsuri de genul: (1) unele organizații au transmis o informație fragmentară și au informat că nu dețin alt tip de informații; (2) notificări formale privind lipsa de informații; (3) invitații prietenoase de a veni personal și de a obține informația în limita posibilităților (Ministerul Mediului); răspunsuri pozitive cu promisiunea de a transmite informația (Agenția „Moldsilva”).

În baza analizei a 17 legi generale și speciale și strategii, 11 regulamente și 9 norme tehnice, 41 publicații și alte date disponibile cu referință la silvicultură și vânătoare au fost elaborate următoarele concluzii:

1. Cadrul legislativ respectiv cuprinde practic toate domeniile de activitate a sectorului forestier, stabilind competențele autorităților publice centrale și locale, direcțiile prioritare de dezvoltare, responsabilii, termenii executării, mijloacele financiare necesare, sursele de finanțare (în cazul strategiilor și programelor) etc. Concomitent, sunt prezente lacune, imperfecțiuni sau neelucidări legislative a unor aspecte importante (delimitarea incompletă a competențelor, racordarea insuficientă la acordurile internaționale, implementarea nesatisfăcătoare a unor prevederi legislative, conținutul confuz al legilor, elucidarea insuficientă a aspectelor care țin de conservarea biodiversității, adaptabilitatea ecosistemelor forestiere la schimbările climatice etc.).

2. Legislația menționată, care are aspecte la sectorul forestier național, definește insuficient termenii-cheie (domeniile de responsabilitate, sarcinile etc.). În general, elementele de procedură sunt slab elaborate.

3. Structurile implicate în procesul de administrare a pădurilor au delimitate competențele și sferile de activitate, fiind expuse în regulamentele de funcționare aprobate de Guvern sau trasate în actele legislative și normative.

4. La nivelul național de dirijare a finanțelor publice (prin Ministerul Finanțelor și Ministerul Economiei) se promovează o politică inefficientă de finanțare a sectoarelor și instituțiilor care gestionează resurse naturale, fapt ce denaturează relațiile de bază în societate – utilizarea resurselor naturale stă la baza dezvoltării societății/civilizației, iar modul de gospodărire a acestora este direct legat de viitorul societății. Aceasta poate conduce la epuizarea resurselor structurilor și instituțiilor respective și cel mai periculos – la sporirea volumelor de exploatare și diminuarea activităților de restabilire/regenerare (în cazul pădurilor). În cazul țării noastre, respectarea balanței dintre exploatare și regenerare este o condiție indispensabilă (reieșind din austeritatea în resurse naturale).

5. Cadrul legislativ și de reglementare pentru gestionarea resurselor de vânătoare este încă slab format. Ținând cont de problemele din legislația actuală a Republicii Moldova, este necesar de elaborat și adoptat Legea gospodăriei cinegetice și protecția vânatului armonizată cu legislația și bunele practici europene/internaționale.

6. Conform unui studiu recent (Capcelea, Lozan. Lupu et. al., 2011), volumul tăierilor ilicite în Moldova este în continuă creștere, totuși pe parcursul anilor se observă schimbări bruște în indicatorii cantitativi, ceea ce demonstrează inclusiv prezența unor deficiențe în cadrul sistemului de evidență. Trebuie menționat că în perioada 2000-2010 numărul proceselor verbale întocmite s-a redus de aproape 6 ori (de la 3323 până la 500), iar suma generală a prejudiciului a rămas practic nemodificată, ceea ce poate demonstra că tăierile ilicite au avut loc mai rar, dar selectiv – adică sunt extrași arbori mai valoroși sau amplasați în păduri valoroase.

7. Conform unor date (Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L., 2005) pentru perioada 2000-2004 sursele ilegale sau neînregistrate ar constitui cca. 42% din volumul estimativ de consum al masei lemnoase (inclusiv ponderea tăierilor ilicite înregistrate – 0,7% și sursele neînregistrate – 41.2%).

8. Studiul analitic efectuat în 2010 în Moldova (Capcelea, Lozan. Lupu et. al., 2011) privind estimarea consumului masei lemnoase în gospodăriile casnice, inclusiv datele de import-export al producției lemnoase, a identificat o situație alarmantă în sectorul forestier. Conform datelor obținute, volumul anual real de folosință a masei lemnoase de către populația locală este mai mare de 3 ori decât cel recoltat oficial și practic este egal cu volumul anual de creștere a resurselor silvice. Pentru comparație: în pofida faptului că lemnul de foc este unul dintre tipurile principale de folosință a tăierilor ilicite, de regulă el nu are cele mai mari volumuri pentru țările Europei de Sud-Est (Johansson, Mesquita et al., 2010). Spre exemplu, în Republica Macedonia ponderea lemnului de foc este evaluată la cca. 40% din masa lemnoasă recoltată ilegal. Totuși, tendința la nivel internațional este că piața lemnului dobândit ilegal asigură oferta (aprovizionarea) cu circa 70% în cazul ambilor scenarii – optimist și pesimist (Dieter, 2009).

9. Se presupune că îmbunătățirea practicii de aplicare a legislației a influențat asupra modificării structurii tăierilor ilicite. Astfel conform unor date (Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L., 2005), 53% din tăierile ilicite înregistrate au avut loc în pădurile din subordinea Agenției "Moldsilva", 42% - în plantațiile silvice ale primăriilor și altor utilizatori. Pentru perioada 2003-2010 conform datelor lucrării (Dumitru Galupa, Anatol Ciobanu, Marian Scobioală [et al.], 2011)

situația s-a schimbat esențial – doar 10% din tăierile ilicite înregistrate se atribuie la pădurile Agenției "Moldsilva", iar celelalte 90% la alți deținători (primării etc.).

10. Instituirea unui sistem electronic de monitoring al fluxului de produse lemnoase trebuie să asigure evidența reală, precum și operativitatea/oportunitatea procesului de verificare a legalității provenienței produselor lemnoase care circulă pe piața Republicii Moldova. Prezența unei baze de date online în care se vor înregistra toate operațiunile/etapele procesului de recoltare și valorificare a produselor lemnoase va facilita eforturile autorităților statale de stopare/diminuare a exploatărilor ilegale de masă lemnoasă.

11. După cum menționează Johansson & Mesquita et al. (2010), dificultățile analizei practicii folosinței resurselor silvice sunt legate de insuficiența datelor corecte nu doar pentru masa lemnoasă recoltată ilegal, dar și pentru cea legală din punct de vedere juridic. Această problemă este caracteristică și pentru Moldova, ceea ce este indicat și în lucrarea (Capcelea, Lozan. Lupu et. al., 2011). Șirurile dinamice ale indicatorilor pe componentele analizei prezentate în diferite lucrări, sunt fragmentate (se cuprind diferite perioade și teritorii). Din cauza lacunelor și necorespunderii informației, se aplică pe larg indicatorii sumari pe perioade. În lucrările publicate nu sunt asigurate pe deplin cifrele și datele exacte despre toate aspectele de administrare a pădurilor și tăierilor ilicite, dar sunt prezentate doar unele tendințe și remarci generale.

12. Analiza publicațiilor a permis identificarea tendinței de reducere a ponderii lemnului de lucru în volumul total al masei lemnoase recoltate autorizat: de la 15% la 9,4% din total.

13. Informația economică despre funcționarea sectorului forestier este limitată. În lucrarea „Sectorul forestier din Republica Moldova, probleme, realizări, perspective” (2006) este indicat că în 2004 veniturile sectorului forestier au crescut de 4 ori în comparație cu 1998 (atingând 101,5 mln lei). Cu toate acestea, ponderea sectorului în PIB-ul țării a constituit 0,3-0,4%. Veniturile în 2010 (vezi Botnari, Galupa et al., 2011) au fost evaluate la 188,3 mln lei, crescând cu cca. 20% în comparație cu 2007. Analiza dinamică a sumei impozitelor demonstrează o tendință de reducere cu cca. 8% - de la 44 mln lei la 41 mln lei în 2007 și 2009 corespunzător (Botnari F., Galupa și a., 2011).

15. Analiza asigurării sectorului forestier cu mijloace bugetare a indicat că începând cu 2009 contribuția statului s-a redus permanent și în 2010 mijloacele bugetare acopereau doar 3,8% din necesități. O sursă importantă de finanțare pentru acoperea cheltuielilor sectorului sunt veniturile obținute din arenda pădurilor în scopuri de recreere și vânatoare. În 2010 au fost obținute venituri din arendă în sumă de 11,4 mln lei, precum și 20,0 mln lei de la vinderea reducerilor de emisie CO₂ (Botnari F., Galupa și a., 2011). În lucrarea Galupa & Guțan și a. (2013) se precizează că suma veniturilor din arenda terenurilor silvice în scopuri de vânatoare constituie cca. 4 mln lei și încă 1 mln. lei constituie costul licențelor pentru vânatoare vândute.

16. În lucrarea Galupa & Guțan și a. (2013) a fost făcută încercarea de a evalua costul serviciilor silvice ecosistemice, în baza evaluării totale anuale pentru 1 ha în sumă de 961 dol. SUA. Conform acestei abordări metodice costul sumar total a constituit 53,7 mln dolari SUA. Dezvoltările de mai departe a acestor direcții pot fi utile pentru evaluarea economică a veniturilor ratate de la folosința nerațională a resurselor silvice.

17. Tipurile ilegale de activități în formă de tăieri ilicite reprezintă o problemă recunoscută atât în Moldova, cât și în alte țări, inclusiv în țările regiunii Europei de Sud-Est (Galupa, Ciobanu și a., 2011; Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L., 2005; Johansson, Mesquita et al., 2010; Dieter,

2009; Pasek, 2004). Cele mai dese încălcări ale legislației silvice în Moldova sunt tăierile ilicite care apar în rezultatul unei asigurări insuficiente cu lemn de foc (energie primară), lipsa mijloacelor de existență, șomajul, sărăcia unei părți mari a populației, lipsa conștientizării și încălcarea legislației (Некоторые аспекты лесной политики ... ФАО). Condițiile social-economice, în special în regiunile rurale și silvice, sunt recunoscute ca forțele motrice ale tăierilor ilicite în țările regiunii Europei de Sud-Est (Markus-Johansson, Mesquita, 2010). Este atractivă achiziționarea lemnului recoltat ilegal, deoarece este mult mai ieftin având aceeași calitate, iar uneori chiar mai bună. De exemplu, în Republica Macedonia, costul a 2 m³ de lemn tăiat legal este egal cu costul a 3 m³ de lemn tăiat ilegal (Johansson, Mesquita et al., 2010).

18. Tăierile ilicite au crescut și în regiunea Europei de Sud-Est (sau în cel mai bun caz s-a observat stagnarea procesului). În țările acestei regiuni, tăierile ilicite și altă activitate gospodărească ilegală a atins apogeul în perioada anilor 1990 – 2002; în Albania tăierile ilicite au atins apogeul în 1997, dar aceasta reprezintă o problemă permanentă pentru țară. În Republica Macedonia, o creștere stabilă a volumului tăierilor ilicite a fost observată în perioada 2002-2003, în principal din cauza înrăutățirii condițiilor economice (Johansson, Mesquita et al., 2010).

19. Datele obținute în rezultatul studiilor într-o țară cu o situație economică mai bună (Pasek, 2004) indică lipsa unor volume mari de tăieri ilicite în Republica Cehă, unde nivelul tăierilor ilicite constituie mai puțin de 1% din volumul total, indicat în statistica oficială cehă. Aceasta este legat, după părerea experților, cu tradițiile stabilite de-a lungul timpului de administrare a gospodăriei silvice în țară, condițiile economice benefice (nivelul de trai) din țară, prezența unui raport stabil între cerere și ofertă (adică suficiente resurse naturale/forestiere pentru a asigura populația cu produse din lemn), respectarea legislației silvice în vigoare, precum și nivelul general de cultură a populației și atitudinea față de pădure și produsele/bunurile ei. Iată de ce tăierile ilicite la scară mare, distrugătoare pentru pădure și mediul înconjurător, în perspectivă acolo nu se așteaptă.

2. Raportul (proiect): Practicile forestiere nedurabile: veniturile ratate din exploatarea forestieră ilegală și braconaj (rezumat)

Raportul conține 28 pagini, 13 tabele, 26 figuri și 5 anexe a fost elaborat și aprobat cu rezumatul următor.

2.1. Metodologia creării bazei de date statistice și a studiului veniturilor ratate în urma folosinței ilegale a resurselor forestiere

2.1.1. Specificul evidenței statistice a folosinței resurselor forestiere

Evidența activității de producere în ramura silvică are loc pe agenți economici - subdiviziunile Agenției „Moldsilva” – întreprinderi pentru silvicultură, întreprinderi silvo-cinegetice și rezervații științifice. Informația cuprinde datele pe specii și volumul tăierilor, costul masei lemnoase și veniturile întreprinderilor, impozitele și contribuțiile la buget. Datele sunt disponibile pentru perioada 1994-2014.

Evaluarea folosinței masei lemnoase de către populație a fost realizată în cadrul proiectului Băncii Mondiale în 2010-2011 pe unități teritorial-administrative prin intermediul studiilor sociologice. Sunt disponibile volumurile medii evaluate de folosință a masei lemnoase în gospodăria pe regiunile țării.

Funcțiile de control în ramura silvică și evidența activității ilegale sunt realizate de către:

- a) Inspectoratul Ecologic de Stat al MM pe raioane administrative prin intermediul controalelor și raidurilor în corespundere cu normele legislației naționale (cu întocmirea proceselor verbale ale încălcărilor);
- b) Agenția „Moldsilva” pe întreprinderi silvice prin intermediul verificărilor de control (cu întocmirea proceselor verbale ale încălcărilor), precum și prin efectuarea reviziilor (fără stabilirea vinovaților);
- c) În comun Inspectoratul Ecologic de Stat al MM și Agenția „Moldsilva” în cadrul măsurilor comune.

Rezultatul efectuării controlului de către Inspectoratul Ecologic de Stat al MM reprezintă datele pe raioane administrative privind numărul de controale și raiduri, numărul proceselor verbale întocmite, volumul masei lemnoase recoltate ilegal, amenda stabilită și achitată, pierderile aduse și compensate. Datele sunt prezentate fragmentar de către Inspectoratul ecologic de stat al MM pentru perioada 2009-2014.

Rezultatul efectuării controlului de către Agenția „Moldsilva” reprezintă datele pe întreprinderi silvice privind tăierile ilegale (volumul, numărul proceselor verbale întocmite, suma pierderilor aduse), privind pășunatul neautorizat (numărul proceselor verbale întocmite, suma pierderilor aduse) și alte încălcări silvice (numărul proceselor verbale întocmite, suma pierderilor aduse). Datele Agenției „Moldsilva” sunt disponibile pentru anii 1994-2014.

Evidența numărului obiectelor faunei se efectuează de către Inspectoratul Ecologic de Stat al MM (în comun cu Societatea Vânătorilor și Pescarilor) pe raioane administrative. Datele

sunt prezentate fragmentar pentru perioada 2009-2014. Întreprinderile Agenției „Moldsilva”, la fel, au înregistrat numărul animalelor de vânătoare pe terenurile lor. La aceasta se mai poate menționa o precizie slabă a înregistrărilor animalelor de vânătoare ca o trăsătură caracteristică a acestor evidențe.

2.1.2. Prelucrarea și transformarea datelor

Datele evidenței activității de producere ale întreprinderilor silvice și ale controlului intern al Agenției „Moldsilva” privind activitățile ilegale sunt transformate în date pe raioane administrative în corespundere cu matricea suprafețelor. Aceasta a fost făcut pentru a asigura o comparabilitate cu datele Inspectoratului Ecologic de Stat și cu datele privind consumul.

Datele privind consumul masei lemnoase de către populație pe unități administrative sunt corectate ținând cont de volumurile medii pe zone naturale ale consumului de masă lemnoasă, obținute în cadrul proiectului Băncii Mondiale în 2010-2011 (corespunzător 0,74, 1,15, 2,32 m³ pe gospodărie la nord, centru și sud) și numărul gospodăriilor. Totodată, în acest calcul s-a luat în considerație numărul total de gospodării și nu numai gospodăriile ce au sobe fără conectare la conductele de gaze naturale. Aceasta s-a făcut deoarece pe parcursul studiului a fost identificată folosința surselor alternative de încălzire de către toate gospodăriile în pofida conectării la conducta cu gaze naturale. Cauza acestei situații este nivelul redus al veniturilor populației și prețul mare la gaz.

Pe lângă aceasta, nivelul dat de consum este corectat, ținând cont de folosința masei lemnoase obținute în cazul defrișărilor și curățării livezilor și plantațiilor cu viță de vie, precum și a deșeurilor vegetale. Consumul resturilor vegetale constituie 10,7, 14,3 și 8,4% din volumul consumului evaluat de masă lemnoasă de către populație (corespunzător pentru nord, centru și sudul țării). În ansamblu pe țară, volumul masei lemnoase de la defrișarea livezilor și plantațiilor cu viță de vie constituie 148 mii m³, sau 11,1% din nivelul consumului evaluat de masă lemnoasă de către populație. Astfel, volumul evaluat de folosință a masei lemnoase sunt corectate cu 21,8, 25,4 și 19,5% (corespunzător pentru nord, centru și sud) în comparație cu evaluările din 2011.

Datele activității financiare ale întreprinderilor silvice au fost transformate în date pe raioane administrative prin calcularea indicatorilor relativi (pe 1 m³ de masă lemnoasă) și a volumului corespunzător al masei lemnoase pe raioane, inclusiv celei tăiate ilegal.

Determinarea structurii impozitelor achitate a stat la baza identificării componentei permanente și variabile a acestora. Componenta permanentă a impozitelor și taxelor constituie 3%, iar porțiunea de bază în structura impozitelor și taxelor îi aparține TVA (ca 75%), impozitului pe venit din salariu (cca. 17%) și a impozitului pe venit al întreprinderii (cca. 5%). Componenta variabilă a plăților potențiale la buget este calculată ținând cont de volumul tăierilor reale și păstrarea ponderii tăierilor de regenerare (pentru calculul impozitului silvic) în volumul total de tăieri. Plățile la buget calculate la 1 m³ constituie 111,9 lei. Din volumul total de impozite 76,2% nimerește în bugetul de stat și 23,8% - în bugetele locale.

Veniturile ratate în urma folosinței neraționale a faunei de vânătoare sunt determinate prin calculul veniturilor ratate directe de la reducerea numărului de licențe vândute (în legătură cu reducerea considerabilă a efectivului mistrețului), precum și calculul venitului ratat (prețul cărnii și trofeelor) din cauza neatingerii parametrilor optimi (efectivul și structura) a cerbilor și căprioarelor, vânătoarea asupra cărora este interzisă din 1997.

Veniturile ratate în urma braconajului și folosinței iraționale ale faunei de vânătoare se bazează pe teoria valorii economice depline.

În conformitate cu clasificarea recomandată de ONU¹, se aplică trei abordări de bază față de evaluarea monetară a resurselor naturale, obiectelor naturale și serviciilor ecosistemice:

- evaluarea de piață;
- evaluarea directă non-piață;
- evaluarea indirectă non-piață.

Prioritatea aplicării evaluării de piață constă în posibilitatea folosirii datelor reale și disponibile privind prețurile de piață și pierderile de exploatare. În acest caz resursele naturale reprezintă resursele cinegetice. Principalii beneficiari de venituri – vânătorii (oamenii locali), structurile de afaceri, iar metoda folosită – evaluarea de piață directă.

Prezența diferențelor teritoriale în distribuția resurselor silvice și consumul masei lemnoase a condiționat necesitatea analizei teritoriale a proceselor de folosință a resurselor silvice a țării și a gradului de raționalitate în baza creării bazelor de date spațiale și cartografierii parametrilor de estimare (tăieri legale și ilegale, consumul masei lemnoase, defalcări la buget, veniturile ratate în urma folosinței iraționale a resurselor silvice etc.). Unitățile teritoriale de cartografiere sunt raionale administrative. Estimarea raționalității folosinței resurselor silvice a fost efectuată pe raioanele administrative ale țării, precum și pe regiunile economice de dezvoltare.

2.2. Analiza și estimarea consumului resurselor forestiere ale Republicii Moldova

Resursele forestiere. Conform datelor publicate de Agenția Relații Funciare și Cadastru suprafața totală a terenurilor acoperite cu pădure la data de 01 ianuarie 2014 constituia 379,32 mii ha fiind în creștere față de anul 2005 cu aproximativ 18% sau 59 mii ha. Din suprafața totală acoperită cu pădure, în proprietatea publică de stat sunt 328,6 mii ha, 48,11 mii ha – în proprietatea unităților teritorial administrative și 2,52 mii ha – proprietate privată.

Tăierile silvice. Pe parcursul perioadei 1995-2014 volumul total al masei lemnoase recoltat în cadrul Agenției „Moldsilva” prin intermediul tuturor tăierilor silvice a crescut cu circa 40% (datorită: creșterii suprafețelor administrate, sporirii gradului de valorificare a creșterilor curente etc.). Creșterea bruscă a suprafeței tăierilor în anul 2001 este legată de includerea în tăieri (preponderant sanitare și de igienizare) a plantațiilor ce au suferit în urma chiciurii din toamna anului 2000 (cca. 51 mii ha). În total, în 2001 în cadrul lucrărilor de igienizare (conform regulilor de eliberare a lemnului pe picior în păduri ele sunt atribuite la tăierile diverse) au fost incluse 36,1 mii ha cu recoltarea a 85,5 mii m3 de masă lemnoasă.

¹ Handbook of National Accounting: System of Integrated Environmental and Economic Accounting 1993. - New York: UN, 1993. - 198 pp. (Комплексный экологический и экономический учет. Руководство по национальным счетам. — Нью-Йорк: ООН, 1994. - 176 с. URL: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_61R.pdf)
Handbook of National Accounting: Integrated Environmental and Economic Accounting 2003. - New York: UN, EC, IMF, OECD and World Bank, 2003. – 572 pp. URL: <http://unstats.un.org/unsd/envaccounting/seea2003.pdf>
System of Environmental-Economic Accounting 2012: Central Framework. - New York: UN, EC, IMF, OECD and World Bank, 2014. - 346 pp. URL: http://unstats.un.org/unsd/envaccounting/seeaRev/SEEA_CF_Final_en.pdf

Pentru perioada 1995-2014 volumul total al masei lemnoase recoltat prin intermediul tăierilor silvice în cadrul Agenției „Moldsilva” a crescut cu circa 40% (de la 413,2 pînă la 588,2 mii m³), Fig.1. Decalajul dintre creșterea volumului de masă lemnoasă la tăierile de produse principale comparativ cu creșterea suprafeței este condiționată în special de următoarele aspecte:

- creșterea ponderii tăierilor selective în structura tăierilor de produse principale (anul 1993=0 ha; anul 2014=1420 ha) în rezultatul cărora volumul extras pe parcursul intervențiilor este mai mic;
- creșterea ponderii arboretelor degradate cu volume scăzute pe picior (uscări în masă, boli și dăunători forestieri, tăieri ilicite etc.) incluse în măsura de parchet în cadrul tăierilor de produse principale; prezența unor conflicte de interese în cadrul procesului de evaluare a masei lemnoase destinate exploatării prin tăieri silvice autorizate;
- controlul slab asupra calității lucrărilor de evaluare a masei lemnoase destinate exploatării în procesul tăierilor silvice;

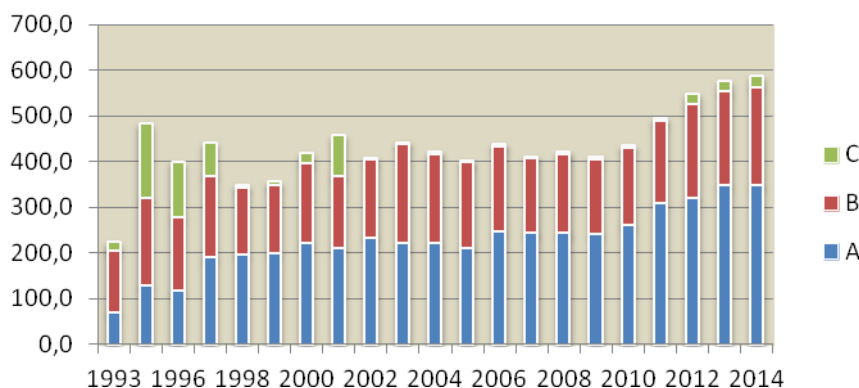

Figura 1: Total masă lemnoasă recoltată în procesul tăierilor silvice autorizate (Moldsilva, mii m³)

Legenda: A - Tăieri de produse principale, B - Lucrări de îngrijire și conducere, C - Tăieri diverse, total

Suprafețele și volumele tăierilor efectuate prin aplicarea licitațiilor forestiere. Pentru perioada anilor 2010-2014 suprafața parchetelor comercializate la licitații s-a redus de 2,2 ori (de la 1248 pînă la 564 ha), inclusiv volumul masei lemnoase, de asemenea de 2,2 ori (de la 111,5 mii m³ pînă la 50,9 mii m³).

Reducerea volumului tăierilor expuse la licitațiile forestiere se explică printr-un șir de cauze, inclusiv:

- includerea de către entități silvice la licitație a parchetelor amplasate în locuri greu accesibile și cu eficiență economică scăzută a procesului de exploatare și transportare a masei lemnoase recoltate;
- dezvoltarea slabă a infrastructurii de prestare a serviciilor forestiere în Republica Moldova;
- prezența unor deficiențe tehnice și organizatorice în procesul de aplicare de către potențialii beneficiarii forestieri la loturile expuse la licitațiile forestiere;

- prezența unor conflicte de interese și lipsa mecanismelor de control privind aplicarea/participarea la licitațiile forestiere;
- creșterea pieței tenebre a valorificării ilegale a masei lemnoase și profitabilitatea mai joasă recoltării legale.

Volumele tăierilor efectuate în pădurile aflate în gestiunea altor deținători (primării etc.). Volumul masei lemnoase recoltate în pădurile primăriilor în baza autorizațiilor eliberate de Inspectoratul Ecologic de Stat, demonstrează în ansamblu o creștere (creșterea de 12,6 ori pentru perioada 2009-2014), deși în anul 2014 a avut loc o reducere semnificativă a volumului tăierilor la această categorie.

Cu toate acestea, trebuie de menționat că lipsa unei evidențe în acest domeniu (și corespunzător calitatea nesatisfăcătoare a informației) ar putea afecta asupra caracterului tendințelor identificate:

- lipsa unei raportări stricte în această sferă și corespunzător calitatea scăzută a informației prezentate;
- procedura de autorizare a tăierilor în pădurile și alte tipuri de vegetație forestieră gestionate de primării este neclară, admitând conflicte de interese;
- în cadrul primăriilor practic lipsesc evidențele și rapoartele aferente procesului de recoltare și mișcare a masei lemnoase, acestea neavând nici obligații de a raporta autorităților de mediu volumele recoltate real în procesul tăierilor silvice autorizate;
- gospodărirea majorității pădurilor și altor tipuri de vegetație forestieră deținute de primării se realizează accidental (de la caz la caz, fără o eșalonare sistemică etc.), deoarece doar circa 20% au amenajamente silvice.

Pentru perioada 2009-2014 în baza autorizațiilor emise de Inspectoratul Ecologic de Stat au fost recoltate cca. 200 mii m³ de masă lemnoasă în pădurile și vegetația forestieră din afara gestiunii Moldsilva.

Analiza teritorială a tăierilor silvice. Distribuția teritorială a tăierilor (în 2014) este redată pe hărți. Distribuția tăierilor realizate în baze legale, pe regiunile țării sunt expuse în Tabelul 1.

Tabelul 1: Tăieri silvice pe regiuni (2014), mii m³

Regiuni	Tăieri silvice Moldsilva		Alți deținători	Volumul total
	Total	inclusiv licitații forestiere		
Nord	123,9	15,3	3,5	127,4
Centru	351,7	18,4	19,0	370,7
Sud	112,6	17,2	10,1	122,7
Total	588,2	50,9	32,6	620,8

Astfel, cel mai mare volum de masă lemnoasă (cca. 60%) este recoltată în regiunea de Centru. Concomitent, trebuie de menționat că un volum considerabil de masă lemnoasă este recoltat în zona de stepă și silvostepă a țării – la regiunea de sud se atribuie 19% din volumul total de tăieri. Încă 21% de masă lemnoasă este recoltată în regiunea de nord a țării, unde suprafața de păduri la fel este neînsemnată (în legătură cu prezența teritoriilor considerabile de stepă).

Consumul produselor lemnoase. Volumul real de produse lemnoase folosit de gospodăriile casnice a fost evaluat în baza studiilor efectuate în cadrul proiectului finanțat de Banca Mondială în perioada 2010-2011. Datele privind consumul estimativ al produselor lemnoase în gospodării pe unități administrative au fost obținute ținând cont de volumurile medii pe regiuni de recoltare a masei lemnoase obținute în cadrul proiectului Băncii Mondiale în 2010-2011 (corespunzător 0,74; 1,15; 2,32 m³ pe 1 gospodărie de la nordul, centrul și sudul țării) și numărul gospodăriilor. Totodată, în calcul a fost luat în considerație numărul total de gospodării, inclusiv gospodăriile ce au încălzire pe bază de gaz.

Nivelul calculat al consumului estimativ este corectat ținând cont de consumul masei lemnoase obținute în rezultatul îngrijirii și defrișării livezilor și plantațiilor cu viță de vie, precum și a resturilor vegetale și deșeurilor de la prelucrarea lemnului. Analiza dinamicii suprafețelor plantațiilor multianuale indică că anual sunt defrișate suprafețe considerabile. Împreună cu resturile de la îngrijirile anuale ale plantațiilor multianuale, aceasta constituie o sursă considerabilă de combustibil alternativ pentru populație.

Calcululele au indicat că pentru perioada 2010-2014 masa lemnoasă de la îngrijirea și defrișarea plantațiilor multianuale (livezi și vița de vie) a constituit cca. 890 mii m³ sau cca. 178 mii m³ anual. Masa lemnoasă provenită de la îngrijirea și defrișarea plantațiilor constituie 11,1% din consumul masei lemnoase folosit de gospodăriile casnice.

Conform estimării, consumul surselor alternative de combustibil (resturi vegetale și deșeurii de la prelucrarea lemnului) constituie cca. 154,8 mii m³, inclusiv pe regiuni: nord – 27,2 mii m³, centru – 88,3 mii m³, sud – 39,3 mii m³, ceea ce constituie 10,7, 14,3 și 8,4% din volumul estimativ al consumului lemnului de către populație (corespunzător pentru nordul, centrul și sudul țării). Astfel, consumul estimativ al lemnului este corectat cu 21,8, 25,4 și 19,5% (corespunzător pentru nordul, centrul și sudul țării), comparativ cu evaluările proiectului BM 2011.

Analiza comparativă a tăierilor și consumului estimativ de produse lemnoase. Analiza comparativă a consumului estimativ a lemnului de foc și a tăierilor a identificat un volum mult mai mare al consumului în comparație cu volumurile masei lemnoase recoltate, precum și diferențe teritoriale ale acestor volumuri (Tabelul 2). În special necorespunderi mari se observă în raionale de sud ale țării. Raportul dintre consumul estimativ și volumul tăierilor silvice pe regiuni geografice este prezentat în Tabelul 2.

Tabelul 2: Raportul dintre consumul estimativ și volumul tăierilor silvice pe regiuni geografice

Regiuni	Tăieri total	Consumul total	Diferența
Nord	127,4	198,8	-71,4
Centru	370,7	459,4	-88,7
Sud	122,7	378,3	-255,6
Total	620,8	1036,5	-415,7

Astfel, consumul estimativ de lemn în gospodăriile casnice depășește tăierile cu peste 415 mii m³ (cca. 67% din volumul tuturor tipurilor de tăieri), ceea ce demonstrează proveniența pe alte căi ilegală/necunoscută a acestora.

Starea pazei resurselor forestiere gestionate de către Agenția “Moldsilva” și a pădurilor comunale, perdelelor de protecție și a altei vegetații forestiere din afara fondului forestier. Analiza efectuată a dinamicii încălcărilor înregistrate în sectorul forestier a permis identificarea a unor tendințe.

Starea pazei pădurilor în fondul forestier gestionat de Agenția “Moldsilva”

Analiza indicatorilor protecției pădurilor din fondul forestier aflat în gestiunea Agenției Moldsilva demonstrează un volum esențial de tăieri ilicite, ce au atins valori maxime în 2011-2012 (mai mult de 3,3 mii m³) – Fig. 2.

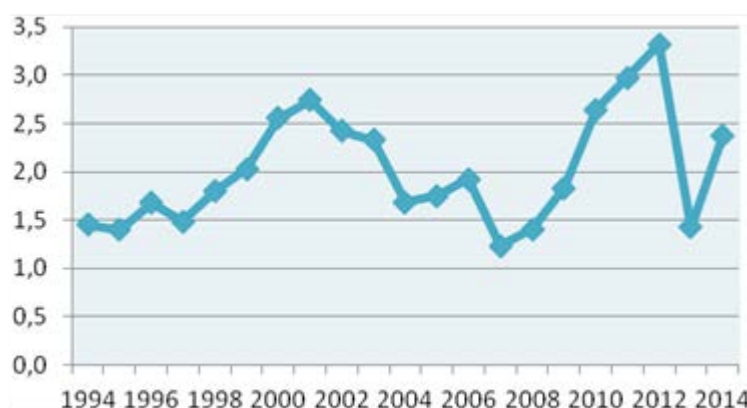

Figura 2: Volumul total al tăierilor ilicite depistate în fondul forestier gestionat de Agenția “Moldsilva” (mii m³)

Trebuie menționat faptul că controlul actual identifică doar o parte din masa lemnoasă recoltată ilegal. O anumită informație privind volumul de masă lemnoasă recoltat ilegal este expusă în analiza datelor generalizate ale controalelor și reviziilor efectuate în Republica Moldova în perioada 1991-1996 și în 2010. După cum indică datele, reviziile din perioada 1991-1996, au înregistrat volumuri de tăieri ilegale mai mari de 300 mii m³ anual, ceea ce este comparabil cu diferența stabilită între consumul masei lemnoase de gospodării și volumele de recoltare a acesteia. În anul 2010, la fel, a fost efectuată o revizie care a permis înregistrarea unor volume considerabile (în comparație cu controalele operative) de masă lemnoasă recoltată ilegal. Datele acestei revizii au stat la baza analizei teritoriale de tăieri ilegale în țară (harta).

Controlul respectării legislației silvice, efectuat de către Inspectoratul Ecologic de Stat. Pentru perioada 2009-2014 conform datelor Inspectoratului Ecologic de Stat, numărul obiectelor controlate în ansamblu pe țară se reduce pe parcursul ultimilor ani.

Totuși analiza regională efectuată demonstrează că tendința de reducere a obiectelor controlate este caracteristică pentru regiunile de nord și de centru, pe când la sudul țării se

observă o creștere a numărului obiectelor controlate – Fig. 3.

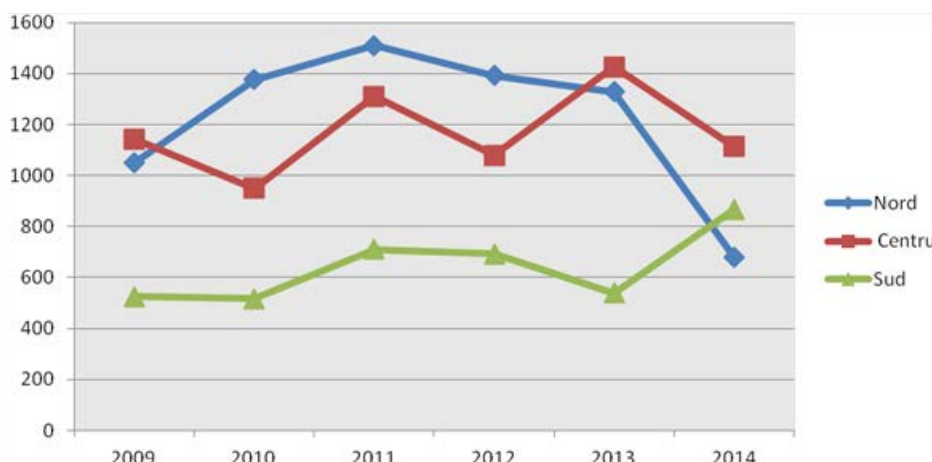

Figura 3: Obiecte controlate (unități), pe regiuni RM

Analiza dinamicii de contravenții înregistrate indică o legătură între obiectele controlate și numărul contravenții înregistrate. Pe regiunile țării tendința este diversă - reducerea numărului de contravenții înregistrate la nordul și centrul țării și creșterea lor pentru sudul țării (Fig. 4).

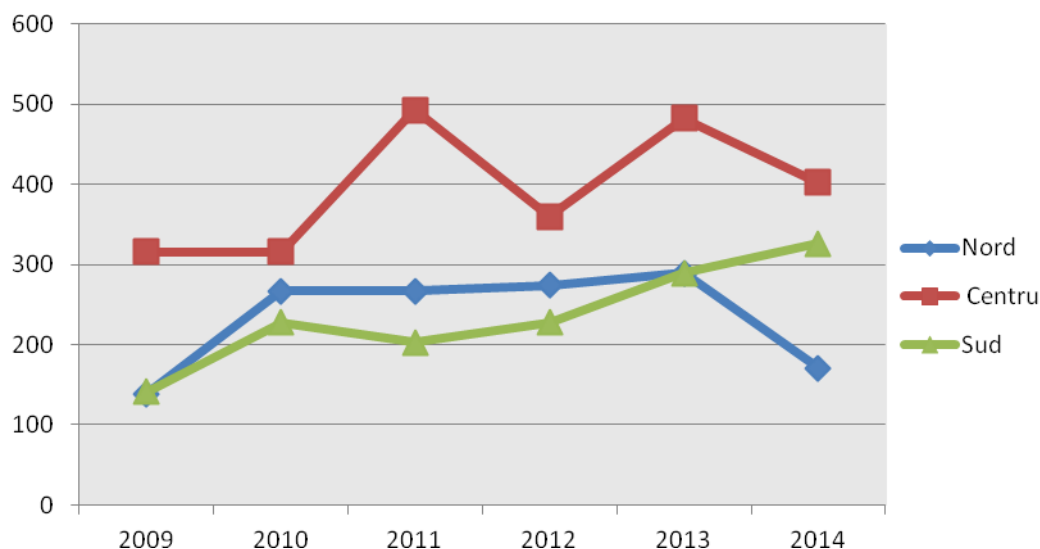

Figura 4: Contravenții (cazuri), pe regiuni RM

În rezultatul acțiunilor întreprinse, Inspectoratul Ecologic de Stat a înregistrat un volum destul de important de masă lemnoasă tăiată ilegal. Astfel, în 2014 volumul masei lemnoase tăiate ilegal a constituit cca. 600 m³. Totuși, trebuie menționat faptul că se înregistrează tendința reducerii volumurilor înregistrate de masă lemnoasă tăiată ilegal. Excepție a fost anul 2011, când a fost efectuată o revizie masivă de către Inspectoratul Ecologic de Stat și Agenția „Moldsilva” ce a înregistrat un volum de tăieri ilegale ce întrece cu mult pe cel mediu pe ani. Aceasta demonstrează elocvent necesitatea intensificării controlului asupra procesului de consum al resurselor forestiere. Valorile cele mai mari înregistrate în 2011 de tăieri ilegale sunt caracteristice pentru toate regiunile țării, în pofida diferențelor în tendințele schimbărilor volumurilor tăierilor ilegale caracteristice pentru alte perioade. Astfel, organele de control depistează anual în mediu cca 3 mii m³ de masă lemnoasă tăiată ilegal, pe când consumul estimativ al masei lemnoase de către gospodăriile este de cca 415 mii m³ peste volumul tăierilor

legale. Corespunzător, cca 415 mii m³ de masă lemnoasă are origine necunoscută și este obținută ilegal.

Veniturile ratate pentru buget din cauza tăierilor ilegale. Tăierile ilegale aduc pierderi considerabile pentru bugetul țării în rezultatul neachitării impozitelor respective. Pentru perioada 2005-2014 decontările cu bugetul au avut o tendință de creștere ceea ce corespunde inclusiv și tendinței de mărire a volumului de recoltare a masei lemnoase prin tăieri silvice – Fig. 5 și 6.

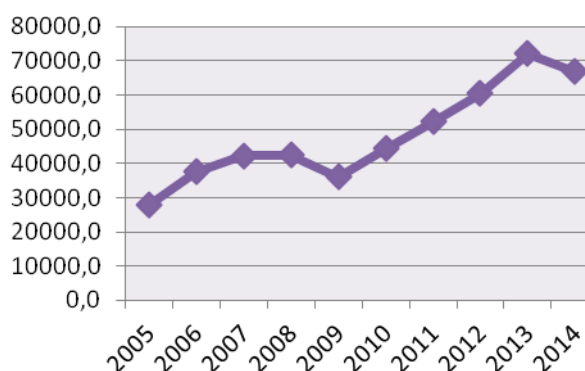

Figura 5: Decontări cu bugetul - total impozite (mii lei)

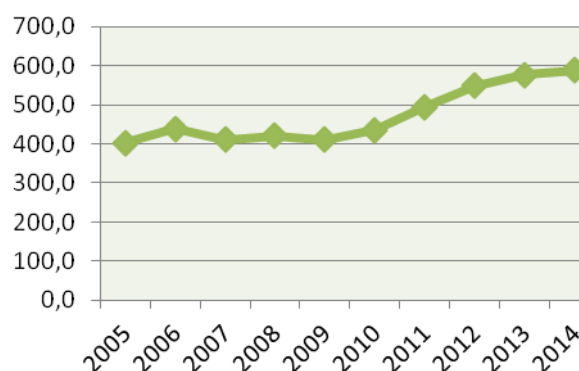

Figura 6: Volumul total al tăierilor (mii m³)

În 2014 tăierile silvice din cadrul Agenției Moldsilva au constituit 588,2 mii m³, iar la bugetul de stat au fost achitate 66822,6 mii lei.

Analiza structurii impozitelor achitate a permis stabilirea părții permanente (Tabelul 3) a acestora (ce nu depind de volumul tăierilor) și a părții variabile (Tabelul 4), volumul căreia depinde direct de volumul de tăieri.

Tabelul 3: Structura părții permanente a impozitelor (2014)

Denumirea impozitelor	Suma, mii lei
Impozit funciar	210,4
Impozit pe imobil	71,1
Taxa pentru amenajarea teritoriului	410,7
Impozit pe apă	10,3
Taxa pentru folosirea drumurilor	283,3
Total	985,8

Tabelul 4: Structura părții variabile a impozitelor (2014)

Denumirea impozitelor	Mii lei	%
Impozit pe venit din activitatea de întreprinzător	3398,2	5,16
Impozit pe venit din salariu	11248,5	17,09
TVA	49750,9	75,57
Venitul silvic	412,5	0,63

Impozit la sursa de plată (5%)	582,0	0,88
Defalcări (30%) din profit (din anul 2011-25%)	2,2	0,00
Alte impozite	6,3	0,01
Amenzi și penalități	436,2	0,66
Total	65836,8	100,00

În baza calculelor estimative efectuate, reieșind din datele prezentate, fiecare m³ de masă lemnoasă recoltat legal în cadrul Agenției "Moldsilva" aduce la buget 111,9 lei.

Harta demonstrează distribuția teritorială a veniturile ratate pentru buget din cauza tăierilor ilicite, iar distribuția respectivă pe regiuni este expusă în Tabelul 5.

Tabelul 5: Calculul estimativ a impozitelor neachitate la buget

Regiuni	Diferența dintre tăieri și consum, mii m ³	Impozite neachitate la buget, mii lei
Nord	71,4	7990
Centru	88,7	9926
Sud	255,6	28602
Total	415,7	46518

Analiza structurii impozitelor neachitate indică că cea mai mare sumă se referă la TVA (mai mult de 35 mln. lei) și impozitul pe venit din salariu (cca. 8 mln. lei).

Calcululele estimative a impozitelor neachitate în urma recoltării ilegale a lemnului - 76,2% (35,5 mln. lei) nu a ajuns în bugetul de stat și 23,8% (11 mln.) în bugetele locale.

Amenzi și penalități. O parte din veniturile ratate pentru buget sunt compensate din contul achitărilor amenzilor și compensarea prejudiciului de la tăierile ilegale de păduri. În ansamblu pe țară pentru perioada 2009-2014 amenzile aplicate de Inspectoratul Ecologic de Stat au crescut de 3,7 ori, iar amenzile încasate de 2,4 ori, ceea ce se explică printr-un șir de cauze, inclusiv că întocmirea proceselor verbale și achitarea amenzilor nimeresc în perioade diferite de raportare (o parte dintre ele sunt transmise în instanța de judecată, ceea ce aduce la o întârziere în timp la achitare) (Fig. 7).

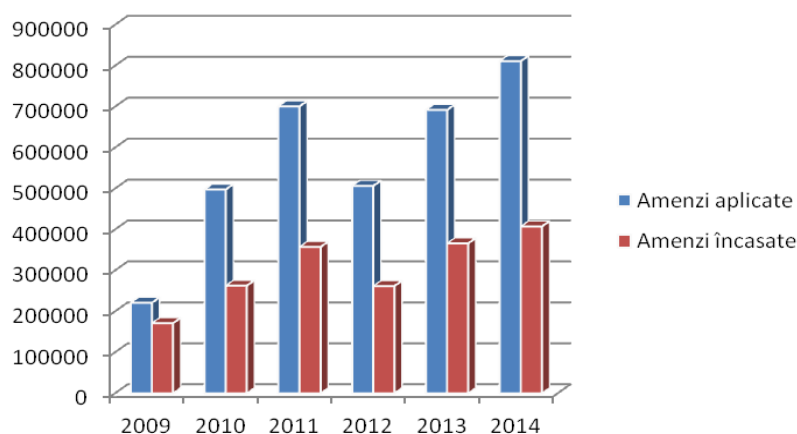

Figura 7: Contravenții - amenzi aplicate și încasate (lei), total pe RM

Astfel, pentru nordul țării pentru perioada 2009-2014 amenzile aplicate au crescut de 2,7 ori, iar amenzile încasate de 2,2 ori; pentru centru – amenzile aplicate au crescut de 3,5 ori, iar amenzile încasate de 2,5 ori; pentru sudul țării amenzile aplicate au crescut de 5,3 ori, iar amenzile încasate de 2,3 ori. Conform datelor Agenției „Moldsilva” pentru perioada 2009-2014 au fost încasate mai mult de 3 mln. lei în formă de amenzi și recuperare a prejudiciului. Dinamica sumei totale de amenzi și recuperare a prejudiciului, încasate de Inspectoratul Ecologic de Stat și Agenția „Moldsilva” este prezentată în Tabelul 6. Pentru perioada analizată a fost înregistrată tendința creșterii plăților (cu excepția anului 2014, atunci când a avut loc reducerea acestora) – volumul sumelor încasate a crescut cu mai mult de 50%.

Prin intermediul amenzilor și plăților de recuperare a prejudiciului de la folosința ilegală a resurselor silvice pentru perioada 2009-2014 a fost întoarsă suma de cca. 5 mln. lei. Astfel, ținând cont de amenzile și plățile de compensare a prejudiciului, neachitățile anuale în buget din cauza tăierilor ilegale constituie cca. 45,5 mln. lei.

Tabelul 6: Amenzi și penalități (2009-2014), mii lei

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009-2014
Amenzi încasate de Inspectoratul Ecologic de Stat	171,0	262,6	357,3	261,6	366,0	407,3	1825,8
Amenzi și penalități încasate de Moldsilva	385,4	284,1	522,4	760,6	775,0	436,2	3163,7
Amenzi și penalități total	556,4	546,7	879,7	1022,2	1141,0	843,5	4989,5

2.3. Veniturile ratate în urma braconajului și folosinței neraționale ale resurselor cinegetice

Evaluarea veniturilor ratate în urma folosinței neraționale ale resurselor cinegetice a fost obținută prin sumarea indicatorilor de neobținere a venitului economic net de către utilizatorii cinegetici de la realizarea licențelor pentru vânătoare și de către vânători (locuitori din regiune) de la vînatul animalelor cinegetice.

Mistrețul . Efectivul numeric optim al mistrețului de 4 mii de capete a permis stabilirea în anii 80 ai secolului trecut cota de eliberare a autorizațiilor la vînatul animalelor la 25% (cca. 1 mii de autorizații pe an). Această cotă de eliberare a autorizațiilor s-a păstrat și în următorii ani, în pofida reducerii efectivului de mistreț. Spre 2014 efectivul de mistreț a constituit puțin peste 1,4 mii. În cazul acestui efectiv al mistrețului păstrarea ponderii de 25% pentru autorizația „vînătoarei selective” distruge totalmente creșterea anuală a numărului de capete. Iată de ce nivelul de autorizații pentru vînătoarea selectivă trebuie redusă pînă la 10% din numărul actual, ceea ce constituie cca. 140 de autorizații.

Astfel, din contul reducerii numărului de autorizații eliberate, venitul întreprinderilor cinegetice de la realizarea lor se va reduce cu aproape 2,1 mln. lei.

Reducerea (în mediu cu 850 capete) a efectivului de mistreți, vînați pe autorizații, micșorează veniturile obținute de oamenii locali de la vînatul animalelor cinegetice. Calculul a

fost realizat cu ajutorul metodei evaluării directe de piață. Totodată, în conformitate cu metodologia evidenței ecologico-economice este acceptat că chiar dacă populația locală vînează pentru satisfacerea necesităților proprii, ei obțin venit similar celui de piață.

Folosind datele privind prețurile la producția de vînătoare, precum și datele privind structura pe vîrste, obținem datele privind veniturile ratate pentru vînători în rezultatul vînatului animalelor pentru consum personal sau pentru vînzare (Tabelul 7).

Tabelul 7: Veniturile ratate pentru vînători în rezultatul vînatului animalelor scăzut.

	Reducerea numărului animalelor vîmate pe autorizații	Greutatea medie a unui animal	Prețul producției (cărni), lei	Prețul producției, mii lei
Mistreț - total	850			6350
De pînă la un an	260	40	100	1040
Maturi	590	90	100	5310

Astfel, veniturile ratate directe de la reducerea numărului de autorizații vîndute și venitului neobținut de către vînători constituie ca. 7 mln lei. Pe lîngă aceasta, trebuie luat în considerație că în cazul efectivului mistrețului de 4 mii de capete, precum și în cazul creării condițiilor optime pentru animale și a aplicării vînatului rațional, se poate conta pe 4-5 animale de trofeu, prețul trofeelor (colții) pot atinge 2,5-3 mii dol. SUA.

Căprioara. Deși vînatul asupra căprioarei nu are loc din 1996, efectivul de animale practic nu s-a modificat – în 1997 acesta constituia 2801, iar în 2014 r. – 3105. Cu toate acestea, ținînd cont de interzicerea vînatului și de creșterea probabilă a capetelor (25% din numărul femelelor) pînă în 2014 efectivul căprioarelor trebuia sa atingă 16 mii (la un număr optim de 20 mii).

Deoarece vînatul de căprioare nu are loc, daune directe nu există, dar posibilitățile pierdute sunt considerabile.

În cazul unui efectiv de 16 mii de căprioare ar fi putut exista vînatul selectiv la nivel de 20% de la numărul total (adică cca. 3,2 mii capete). La greutatea unei căprioare în mediu de 20 kg și costul unu kilogram de carne de 100 lei, ar fi fost posibil un venit de ca. 6,4 mln. lei, care este ratat. Mai mult, în cazul unui așa efectiv și creării condițiilor optime pentru căprioare s-ar fi putut conta pe 15 animale de trofeu, costul trofeelor cărora ar fi putut atinge 15 mii dol. SUA. venituri de la eliberarea autorizațiilor - cca. 3,2 mln. lei.

Cerbul nobil. Din numărul total de cerbi de toate speciile de 430 de capete, cerbul nobil numără 150-200 capete. Cu toate acestea, ținînd cont de interzicerea vînatului și de creșterea probabilă a capetelor (20% din numărul femelelor) pînă în prezent efectivul cerbului nobil trebuia sa atingă 600 de capete (la un număr optim de 2 mii).

În lipsa unei daune directe în legătură cu interzicerea vînătoarei asupra cerbilor, posibilitățile ratate sunt considerabile.

În cazul unui efectiv de 600 de capete ar fi putut să fie permis vînatul selectiv la nivel de nu mai mult de 5% (adică cca. 30 capete), veniturile de la eliberarea autorizațiilor ar fi constituit cca. 1,5 mln. lei. La greutatea unui cerb în mediu de 75 kg și costul unu kilogram de carne de 100 lei, ar fi fost posibil un venit de ca. 0,23 mln. lei, care este ratat. Mai mult, în cazul unui așa

efectiv și creării condițiilor optime pentru cerbi s-ar fi putut conta pe 3 animale de trofeu, costul trofeelor cărora ar fi putut atinge 10 mii dol. SUA.

Astfel, veniturile ratate în urma braconajului și gestionării iraționale a animalelor cinegetice constituie cca. 20 mln lei și cca. 28 mii dol. SUA – venituri ratate de la animale potențiale de trofeu.

Veniturile ratate totale pentru 2014 au fost: Veniturile ratate directe de la reducerea numărului de mistreți – 7 milioane MDL, venituri ratate indirecte ale vânătorilor – 12,98 milioane MDL plus 28 mii USD pentru trofee. Astfel veniturile ratate în urma braconajului și gestionării iraționale a resurselor cinegetice sunt de cca. 20 milioane MDL și cca. 28 mi USD. Pierderile indirecte de la licențele nevândute constituie cca. 4,7 mln. MDL.

În rezultatul controlului asupra braconajului se efectuează compensarea parțială a veniturilor ratate (la buget). În 2014 aceasta a constituit 83,1 mii lei (amenzi încasate), în timp ce suma totală a amenzilor aplicate a fost de 153,2 mii lei.

2.4. Concluzii

1. Pe parcursul perioadei 1993-2014 volumul total al masei lemnoase recoltat în cadrul Agenției „Moldsilva” prin intermediul tuturor tăierilor silvice a crescut de 1,4 ori (datorită: creșterii suprafețelor administrate, sporirii gradului de valorificare a creșterilor curente etc.).

2. Suprafața parchetelor comercializate la licitații s-a redus de 2,2 ori pe parcursul anilor 2010-2014 datorită includerii de către entități silvice la licitație a parchetelor amplasate în locuri greu accesibile, dezvoltării slabe a infrastructurii de prestare a serviciilor forestiere, deficiențelor tehnice și organizatorice ale potențialilor beneficiari, conflictelor de interese și lipsei mecanismelor de control privind aplicarea/participarea la licitațiile forestiere și probabil, creșterii pieței tenebre a valorificării ilegale a masei lemnoase.

3. Volumul masei lemnoase recoltate în pădurile primăriilor în baza autorizațiilor eliberate de Inspectoratul Ecologic de Stat, demonstrează în ansamblu o creștere (creșterea de 12,6 ori pentru perioada 2009-2014), deși în anul 2014 a avut loc o reducere semnificativă a volumului tăierilor la această categorie, cu toate că lipsește o raportare strictă în această sferă.

4. Cel mai mare volum de masă lemnoasă (cca. 60%) este recoltată în regiunea de Centru, deși o parte considerabilă este recoltată în zonele de stepă și silvostepă – sudul țării – 19%.

5. Consumul estimativ de lemn în gospodăriile casnice depășește tăierile cu peste 415 mii m³ (ce constituie cca. 67% din volumul tuturor tipurilor de tăieri). Aceasta demonstrează proveniența pe alte căi ilegală/necunoscută a lemnului. Această cifră este ajustată în raport cu estimările efectuate în proiectul BM din 2011, ținând cont de folosirea resturilor vegetale din plantațiile multianuale (livezi și viță de vie), precum și alte deșeuri. Corectările pentru nord, centru și sud sunt de 21.8, 25.4 și 19.5% corespunzător.

6. Sunt prezente volumuri esențiale de tăieri ilicite în fondul forestier din gestiunea Agenției Moldsilva, ce au atins valori maxime în 2011-2012 (mai mult de 3,3 mii m³). Datele reviziilor din 1991-1996 și 2010 au indicat că controalele operative descoperă o mică parte a

lemnului recoltat ilegal. Conform datelor Inspectoratului Ecologic de Stat, numărul obiectelor controlate în ansamblu pe țară s-a redus pentru perioada 2009-2014 și numărul încălcărilor înregistrate la fel s-a redus. Totuși o tendință opusă este observată pentru sudul țării.

7. Decontările cu bugetul ale Agenția Moldsilva pentru perioada 2005-2014 au avut o tendință de creștere ceea ce corespunde inclusiv și tendinței de mărire a volumului de recoltare a masei lemnoase prin tăieri silvice. De exemplu, în 2014 tăierile silvice din cadrul Agenției Moldsilva au constituit 588,2 mii m³, iar la bugetul de stat au fost achitați 66822,6 mii lei. Calculele estimative indică că fiecare m³ de masă lemnoasă recoltat legal aduce la buget 111,9 lei. Impozitele și taxele includ în sine o parte permanentă (care nu depinde de volumul tăierilor) și o parte variabilă (TVA constituie din ele cca. 62%), ce depinde de volumul tăierilor legale.

8. Suma totală de impozite și taxe neachitate pentru lemnul recoltat ilegal în 2014 este estimată la 35447 mii lei (76.2%) care nu au ajuns la bugetul de stat și 11 mln lei (23,8%) ce nu a ajuns la bugetele locale. Diferențele teritoriale ale raportului între tăieri și consum, precum și taxele neachitate sunt determinate, probabil, de distribuția terenurilor împădurite și de transportarea lemnului.

9. O parte din veniturile ratate la buget sunt compensate din contul achitării amenzilor și compensarea daunelor de la tăierile ilegale de păduri. În ansamblu pe țară pentru perioada 2009-2014 amenzile aplicate de Inspectoratul Ecologic de Stat au crescut de 3,7 ori, iar amenzile încasate de 2,4 ori, ce indică reducerea eficienței controlului. Această diferență parțial este datorată și faptului că o parte din amenzi este cerută în instanțe și aceste sume nimeresc în alte perioade de raportare, precum și de calitatea documentelor întocmite. Suma întoarsă la buget prin intermediul amenzilor și plăților de recuperare a prejudiciului de la folosința ilegală a resurselor forestiere pentru perioada 2009-2014 constituit cca. 5 mln. lei. Astfel, se înregistrează o tendință de creștere a acestor plăți.

10. Evaluarea veniturilor ratate în urma folosinței neraționale ale resurselor cinegetice a fost obținută prin sumarea indicatorilor de neobținere a venitului economic net de către utilizatorii cinegetici de la realizarea licențelor pentru vânătoare și de către vânători (locuitori din regiune) de la vînatul animalelor cinegetice. Acestea sunt calculate reieșind din efectivul optim al mistrețului (4000), numărul ce trebuia a fi atins în 2012 de căprioară (16000 din cel optim de 20000) și numărul așteptat în 2014 de cerb nobil (600 din 2000).

11. Veniturile ratate totale calculate pentru 2014 sunt: veniturile ratate directe de la reducerea efectivului de mistreți – 7 milioane lei, veniturile ratate indirecte pentru vânători – 12,98 milioane lei plus 28 mii USD pentru trofee. Astfel, veniturile ratate în urma braconajului și gestionării iraționale a animalelor cinegetice constituie cca. 20 mln lei și cca. 28 mii dol. SUA – venituri ratate de la animale potențiale de trofeu. Veniturile ratate indirecte de la licențele nevîndute sunt de 4.7 milioane lei.

12. Compensarea parțială a veniturilor ratate are loc în rezultatul controlului asupra braconajului. În 2014 aceasta a constituit 83,1 mii lei (amenzi încasate), în timp ce suma totală a amenzilor aplicate a fost de 153,2 mii lei.

3. Lista recomandărilor privind reviziunile tehnice ale procesului de recoltare și ale cadrului de reglementări, în scopul reducerii activităților ilegale în fondul forestier (rezumat)

Lista recomandărilor ce cuprinde 24 pagini a fost elaborată și aprobată cu următorul rezumat:

Recomandările includ 9 secțiuni și subsecțiuni ce țin de amendamente la legislație și la normele tehnice, propuneri la sistemul de monitoring și control al activităților ilegale, etc., propunerile sunt însoțite de argumentări scurte.

1. Propunerile de ameliorare a legislației generale cuprind îmbunătățiri ale Legii cu privire la administrația publică, Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului și Programului național privind constituirea rețelei ecologice naționale.

2. Propunerile de ameliorare a cadrului legislativ cu referire la procesul de gestionare a pădurilor cuprind multe recomandări pentru Codul silvic, Legea cu privire la resursele naturale, Legea privind protecția mediului înconjurător, Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, precum și Elaborarea unui raport de evaluare privind procesul de implementare a Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier.

3. Recomandările includ 11 propuneri privind ameliorarea cadrului normativ cu referire la procesul de gestionare a pădurilor.

4. Pentru ameliorarea rapoartelor statistice forestiere sectoriale sunt date 8 propuneri .

5. Recomandările includ propuneri de dezvoltare a legislației (3 acte) și actelor normative în domeniul gospodăririi resurselor cinegetice și vânătorului.

6. Totodată, se recomandă de a coordona Codul penal și Codul contravențional pentru a lichida unele discrepanțe și pentru a ajusta mărimile amenzilor și penalităților pentru a aplica principiul de penalitate și măsurile de a preveni încălcările.

7. Proiectul mai face o serie de propuneri de ameliorare a situației prin elaborarea instrumentelor financiare și cele economice, precum și instrumentelor pentru a susține consolidarea legislativă și activitățile de reglementare a resurselor de vânătoare.

8. Implementarea proiectului a cuprins obținerea informației de la instituțiile relevante, acest lucru, precum și calitatea informației colectate a dus la elaborarea recomandărilor (5 propuneri) de îmbunătățire a sistemului de monitoring și control.

9. Documentul cuprinde recomandări privind unele aspecte ce țin de optimizarea organizării gospodăriei silvice și dezvoltarea parteneriatului privat și de stat, inclusiv creșterea probabilă a normelor de recoltare și consecințele posibile.

4. Pregătirea seminarului și documentele prezentate

Data, lista invitațiilor, materialele pentru discuții (Anexa 1) și Agenda (Anexa 2) ale seminarului au fost coordonate cu Coordonatorul național ENPI-FLEG IUCN DI Aurel Lozan și partenerii seminarului, cum ar fi ICAS.

Materialele pentru discuție au fost compilate din:

- Majoritatea concluziilor din Raportul preliminar și “Raportul privind veniturile ratate în urma exploatării forestiere ilegale și braconajului”;
- “Practicile nedurabile în Moldova: veniturile ratate în urma exploatării forestiere ilegale și braconajului” ca o introducere;
- Versiunea deplină a “Listei recomandărilor privind reviziunile tehnice ale procesului de recoltare și ale cadrului de reglementări în scopul reducerii activităților ilegale în fondul forestier”.

Link-ul la materiale (http://biotica-moldova.org/docs/FLEG_info_discussion.docx) a fost indicat în invitație ce a permis posibilitatea de studiere a materialelor pînă la eveniment și de pregătire a propunerilor.

În conformitate cu sarcina tehnică au fost invitați reprezentanți ai autorităților publice centrale, mediului academic și ONG-uri, mass-media și autorităților publice. Totuși, anume autoritățile publice locale au fost mai bine reprezentate, pe cînd reprezentanții guvernului nu au fost prezenți la seminar. Lista participanților (Anexa 3) conține 47 persoane. Aceasta poate fi explicat de situația actuală atunci cînd miniștrii sunt în exercițiu temporar.

Prezentările. Prezentările Dlui Aurel Lozan privind serviciile ecosistemice forestiere a deschis seminarul. Ulterior au fost efectuate prezentările privind evaluarea veniturilor ratate în urma exploatării forestiere ilegale și braconaj (Dna Olga Kazanțeva) și recomandările de îmbunătățire a cadrului tehnic și regulator actual pentru a reduce activitățile ilegale (DI Gabriel Mărgineanu). Ulterior DI Ion Talmaci a informat despre posibilitățile de creare a unui cadru instituțional viabil pentru gospodărirea durabilă a pădurilor și pajiștilor comunale. În cadrul evenimentului au urmat prezentările despre experiența existentă în domeniul unei astfel de folosințe (DI Vladimir Medoni) și plantații energetice (DI. Arcadie Macari). După aceasta au urmat discuții în baza prezentărilor efectuate.

Evaluarea seminarului de către participanți este redată în tabelul de mai jos; modul de evaluare este: 1 – rău (interes redus sau foarte dificil), ... 5 – foarte bine (foarte util, sau foarte accesibil).

Tabelul 8: Evaluarea seminarului

	Claritate	Relevanța informației pentru activitatea desfășurată	Informația a fost utilă	Nivelul de complicare	Total
Prezentări	4,6	4,7	4,6	4,4	4,6
Discuții	4,6	4,6	4,5	4,6	4,6

În ansamblu participanții au apreciat seminarul ca unul foarte bun, clar și util. Participanții au evaluat relevanța și importanța seminarului ca foarte înaltă, foarte dorită și importantă. Ei cred că sectorul forestier necesită mai multă atenție și o exploatare mai eficientă în viitor.

Participanții au menționat următoarele informații care au fost noi pentru ei:

- 1.1) privind serviciile ecosistemice – prezentarea Dlui Aurel Lozan;
- 1.2) rezultatele evaluării monetare a serviciilor ecosistemice oferite de păduri;
- 1.3) privind influența mare a pădurilor asupra regimului hidrologic;
- 1.4) privind influența economică a turismului și silviculturii;
- 2.1) privind nivelul veniturilor ratate care este înalt în sectorul forestier – prezentarea Dnei Olga Kazanțeva;
- 2.2) privind rolul insuficient al statului privind resursele forestiere;
- 2.3) recomandările privind cadrul de reglementări pentru a reduce activitățile ilegale – prezentarea Dlui Mărgineanu;
- 2.4) privind legislația ce ține de domeniul forestier și consumul de masă lemnoasă în Moldova;
- 3.1) informative importantă privind folosința și gospodărirea forestieră și totul din prezentarea Dlui Ion Talmaci;
- 3.2) despre necesitatea de a promova managementul durabil al resurselor naturale în fiecare comunitate a țării;
- 3.3) privind poluarea mediului, unele exemple despre pădurile private și perspectivele din acest domeniu;
- 3.4) privind instituirea cadrului privind gospodărirea pădurilor și pajiștilor comunale;
- 3.5) privind existența Oficiului Național de Consultanță în Silvicultură în cadrul ICAS;
- 4.1) informația cu privire la gestiunea pajiștilor de APL și experiența primăriei Hîrtop;
- 4.2) privind metodele și beneficiile gestionării durabile și eficiente a resurselor forestiere și pastorale;
- 5.1) privind folosirea solurilor degradate pentru plantarea speciilor energetice;
- 5.2) privind existența bazei legale pentru autoritățile locale care pot constitui serviciu propriu care să se ocupe cu dezvoltarea sistemului forestier

Alte comentarii ale participanților:

- 1) de organizat astfel de seminare cel puțin de 2 ori pe an;
- 2) din păcate totul [proponeri, recomandări privind îmbunătățirile] rămîne la nivel de recomandări;
- 3) este necesară mai multă informație despre pădurile private, folosirea lor, obligațiile APL, suportul financiar;
- 4) trebuie de mărit suprafața de păduri în RM;
- 5) informația este utilă, însă problema este că proiectele sunt greu de implementat din lipsa suficientă de finanțe;
- 6) o mare parte a ocoalelor silvice se ocupă mai mult cu tăierea pădurilor și mai puțin cu regenerarea ei, plantarea, etc.;
- 7) sunt susținute inițiative ICAS;
- 8) o atitudine mai serioasă din partea politicienilor privind fondul forestier;
- 9) anularea contractelor de arendă pentru a asigura protecția pădurilor proprietate a statului;
- 10) ar fi bine ca toate recomandările privind gestiunea durabilă a resurselor forestiere și pastorale din RM, prezentate în cadrul seminarului să fie aplicate în practică.

Astfel următoarele concluzii trebuie făcute:

- a) participanții au evaluat seminarul la un nivel înalt, inclusiv prezentările făcute și discuțiile ce au avut loc;
- b) cererea existent pentru informația prezentată este mare și este satisfăcută moderat;
- c) participanții au evaluat atitudinea structurilor guvernamentale față de silvicultura durabilă și lupta împotriva folosințelor ilegale ca una modestă și că este în concordanță cu datele sociologice privind încrederea mică a populației în autoritățile centrale;
- d) fiind foarte activi în timpul discuțiilor, participanții nu au propuneri privind îmbunătățirea recomandărilor privind cadrul tehnic și regulator pentru reducerea activităților ilegale în păduri.

Anexa 1.

Materiale informative pentru discuții

1. Concluzii la raportul preliminar despre informația existentă în domeniu

În baza analizei a 17 legi generale și speciale și strategii, 11 regulamente și 9 norme tehnice, 41 publicații și alte date disponibile cu referință la silvicultură și vânătoare au fost elaborate următoarele concluzii:

1. Cadrul legislativ respectiv cuprinde practic toate domeniile de activitate a sectorului forestier, stabilind competențele autorităților publice centrale și locale, direcțiile prioritare de dezvoltare, responsabilii, termenii executării, mijloacele financiare necesare, sursele de finanțare (în cazul strategiilor și programelor) etc. Concomitent, sunt prezente lacune, imperfecțiuni sau neelucidări legislative a unor aspecte importante (delimitarea incompletă a competențelor, racordarea insuficientă la acordurile internaționale, implementarea nesatisfăcătoare a unor prevederi legislative, conținutul confuz al legilor, elucidarea insuficientă a aspectelor care țin de conservarea biodiversității, adaptabilitatea ecosistemelor forestiere la schimbările climatice etc.).

2. Legislația menționată, care are aspecte la sectorul forestier național, definește insuficient termenii-cheie (domeniile de responsabilitate, sarcinile etc.). În general, elementele de procedură sunt slab elaborate.

3. Structurile implicate în procesul de administrare a pădurilor au delimitate competențele și sferile de activitate, fiind expuse în regulamentele de funcționare aprobate de Guvern sau trasate în actele legislative și normative.

4. La nivelul național de dirijare a finanțelor publice (prin Ministerul Finanțelor și Ministerul Economiei) se promovează o politică ineficientă de finanțare a sectoarelor și instituțiilor care gestionează resurse naturale, fapt ce denaturează relațiile de bază în societate – utilizarea resurselor naturale stă la baza dezvoltării societății/civilizației, iar modul de gospodărire a acestora este direct legat de viitorul societății. Aceasta poate conduce la epuizarea resurselor structurilor și instituțiilor respective și cel mai periculos – la sporirea volumelor de exploatare și diminuarea activităților de restabilire/regenerare (în cazul pădurilor). În cazul țării noastre, respectarea balanței dintre exploatare și regenerare este o condiție indispensabilă (reieșind din austeritatea în resurse naturale).

5. Cadrul legislativ și de reglementare pentru gestionarea resurselor de vânătoare încă nu s-a format. Ținând cont de problemele din legislația actuală a Republicii Moldova, este necesar de elaborat și adoptat Legea gospodăriei cinegetice și protecția vânatului armonizat cu legislația și bunele practici europene/internaționale.

6. Conform unui studiu recent (Capcelea, Lozan. Lupu et. al., 2011), volumul tăierilor ilicite în Moldova este în continuă creștere, totuși pe parcursul anilor se observă schimbări bruște în indicatorii cantitativi, ceea ce demonstrează inclusiv prezența unor deficiențe în cadrul sistemului de evidență. Trebuie menționat că în perioada 2000-2010 numărul proceselor verbale întocmite s-a redus de aproape 6 ori (de la 3323 până la 500), iar suma generală a

prejudiciului a rămas practic nemodificată, ceea ce poate demonstra că tăierile ilicite au avut loc mai rar, dar selectiv – adică sunt extrași arbori mai valoroși sau amplasați în păduri valoroase.

7. Conform unor date (Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L., 2005) pentru perioada 2000-2004 sursele ilegale sau neînregistrate ar constitui cca. 42% din volumul estimativ de consum al masei lemnoase (inclusiv ponderea tăierilor ilicite înregistrate – 0,7% și sursele neînregistrate – 41.2%).

8. Studiul analitic efectuat în 2010 în Moldova (Capcelea, Lozan. Lupu et. al., 2011) privind estimarea consumului masei lemnoase în gospodăriile casnice, inclusiv datele de import-export al producției lemnoase, a identificat o situație alarmantă în sectorul forestier. Conform datelor obținute, volumul anual real de folosință a masei lemnoase de către populația locală este mai mare de 3 ori decât cel recoltat oficial și practic este egal cu volumul anual de creștere a resurselor silvice. Pentru comparație: în pofida faptului că lemnul de foc este unul dintre tipurile principale de folosință a tăierilor ilicite, de regulă el nu are cele mai mari volumuri pentru țările Europei de Sud-Est (Johansson, Mesquita et al., 2010). Spre exemplu, în Republica Macedonia ponderea lemnului de foc este evaluată la cca. 40% din masa lemnoasă recoltată ilegal. Totuși, tendința la nivel internațional este că piața lemnului dobândit ilegal asigură oferta (aprovizionarea) cu circa 70% în cazul ambilor scenarii – optimist și pesimist (Dieter, 2009).

9. Se presupune că îmbunătățirea practicii de aplicare a legislației a influențat asupra modificării structurii tăierilor ilicite. Astfel conform unor date (Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L., 2005), 53% din tăierile ilicite înregistrate au avut loc în pădurile din subordinea Agenției "Moldsilva", 42% - în plantațiile silvice ale primăriilor și altor utilizatori. Pentru perioada 2003-2010 conform datelor lucrării (Dumitru Galupa, Anatol Ciobanu, Marian Scobioală [et al.], 2011) situația s-a schimbat esențial – doar 10% din tăierile ilicite înregistrate se atribuie la pădurile Agenției "Moldsilva", iar celelalte 90% la alți deținători (primării etc.).

10. Instituirea unui sistem electronic de monitoring al fluxului de produse lemnoase trebuie să asigure evidența reală, precum și operativitatea/opportunitatea procesului de verificare a legalității provenienței produselor lemnoase care circulă pe piața Republicii Moldova. Prezența unei baze de date online în care se vor înregistra toate operațiunile/etapele procesului de recoltare și valorificare a produselor lemnoase va facilita eforturile autorităților statale de stopare/diminuare a exploatărilor ilegale de masă lemnoasă.

11. După cum menționează Johansson & Mesquita et al. (2010), dificultățile analizei practicii folosinței resurselor silvice sunt legate de insuficiența datelor corecte nu doar pentru masa lemnoasă recoltată ilegal, dar și pentru cea legală din punct de vedere juridic. Această problemă este caracteristică și pentru Moldova, ceea ce este indicat și în lucrarea (Capcelea, Lozan. Lupu et. al., 2011). Șirurile dinamice ale indicatorilor pe componentele analizei prezentate în diferite lucrări, sunt fragmentate (se cuprind diferite perioade și teritorii). Din cauza lacunelor și necorespunderii informației, se aplică pe larg indicatorii sumari pe perioade. În lucrările publicate nu sunt asigurate pe deplin cifrele și datele exacte despre toate aspectele de administrare a pădurilor și tăierilor ilicite, dar sunt prezentate doar unele tendințe și remarci generale.

12. Analiza publicațiilor a permis identificarea tendinței de reducere a ponderii lemnului de lucru în volumul total al masei lemnoase recoltate autorizat: de la 15% la 9,4% din total.

13. Informația economică despre funcționarea sectorului forestier este limitată. În lucrarea „Sectorul forestier din Republica Moldova, probleme, realizări, perspective” (2006) este indicat că în 2004 veniturile sectorului forestier au crescut de 4 ori în comparație cu 1998 (atingând 101,5 mln lei). Cu toate acestea, ponderea sectorului în PIB-ul țării a constituit 0,3-0,4%. Veniturile în 2010 (vezi Botnari, Galupa et al., 2011) au fost evaluate la 188,3 mln lei, crescând cu cca. 20% în comparație cu 2007. Analiza dinamică a sumei impozitelor demonstrează o tendință de reducere cu cca. 8% - de la 44 mln lei la 41 mln lei în 2007 și 2009 corespunzător (Botnari F., Galupa și a., 2011).

15. Analiza asigurării sectorului forestier cu mijloace bugetare a indicat că începând cu 2009 contribuția statului s-a redus permanent și în 2010 mijloacele bugetare acopereau doar 3,8% din necesități. O sursă importantă de finanțare pentru acoperea cheltuielilor sectorului sunt veniturile obținute din arenda pădurilor în scopuri de recreere și vânatoare. În 2010 au fost obținute venituri din arenda în sumă de 11,4 mln lei, precum și 20,0 mln lei de la vinderea reducerilor de emisie CO₂ (Botnari F., Galupa și a., 2011). În lucrarea Galupa & Guțan și a. (2013) se precizează că suma veniturilor din arenda terenurilor silvice în scopuri de vânatoare constituie cca. 4 mln lei și încă 1 mln. lei constituie costul licențelor pentru vânatoare vândute.

16. În lucrarea Galupa & Guțan și a. (2013) a fost făcută încercarea de a evalua costul serviciilor silvice ecosistemice, în baza evaluării totale anuale pentru 1 ha în sumă de 961 dol. SUA. Conform acestei abordări metodice costul sumar total a constituit 53,7 mln dolari SUA. Dezvoltările de mai departe a acestor direcții pot fi utile pentru evaluarea economică a veniturilor ratate de la folosința nerațională a resurselor silvice.

17. Tipurile ilegale de activități în formă de tăieri ilicite reprezintă o problemă recunoscută atât în Moldova, cât și în alte țări, inclusiv în țările regiunii Europei de Sud-Est (Galupa, Ciobanu și a., 2011; Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L., 2005; Johansson, Mesquita et al., 2010; Dieter, 2009; Pasek, 2004). Cele mai dese încălcări ale legislației silvice în Moldova sunt tăierile ilicite care apar în rezultatul unei asigurări insuficiente cu lemn de foc (energie primară), lipsa mijloacelor de existență, șomajul, sărăcia unei părți mari a populației, lipsa conștientizării și încălcarea legislației (Некоторые аспекты лесной политики ... ФАО). Condițiile social-economice, în special în regiunile rurale și silvice, sunt recunoscute ca forțele motrice ale tăierilor ilicite în țările regiunii Europei de Sud-Est (Markus-Johansson, Mesquita, 2010). Este atractivă achiziționarea lemnului recoltat ilegal, deoarece este mult mai ieftin având aceeași calitate, iar uneori chiar mai bună. De exemplu, în Republica Macedonia, costul a 2 m³ de lemn tăiat legal este egal cu costul a 3 m³ de lemn tăiat ilegal (Johansson, Mesquita et al., 2010).

18. Tăierile ilicite au crescut și în regiunea Europei de Sud-Est (sau în cel mai bun caz s-a observat stagnarea procesului). În țările acestei regiuni, tăierile ilicite și altă activitate gospodărească ilegală a atins apogeul în perioada anilor 1990 – 2002; în Albania tăierile ilicite au atins apogeul în 1997, dar aceasta reprezintă o problemă permanentă pentru țară. În Republica Macedonia, o creștere stabilă a volumului tăierilor ilicite a fost observată în perioada 2002-2003, în principal din cauza înrăutățirii condițiilor economice (Johansson, Mesquita et al., 2010).

19. Datele obținute în rezultatul studiilor într-o țară cu o situație economică mai bună (Pasek, 2004) indică lipsa unor volume mari de tăieri ilicite în Republica Cehă, unde nivelul tăierilor ilicite constituie mai puțin de 1% din volumul total, indicat în statistica oficială cehă. Aceasta este legat, după părerea experților, cu tradițiile stabilite de-a lungul timpului de

administrare a gospodăriei silvice în țară, condițiile economice benefice (nivelul de trai) din țară, prezența unui raport stabil între cerere și ofertă (adică suficiente resurse naturale/forestiere pentru a asigura populația cu produse din lemn), respectarea legislației silvice în vigoare, precum și nivelul general de cultură a populației și atitudinea față de pădure și produsele/bunurile ei. Iată de ce tăierile ilicite la scară mare, distrugătoare pentru pădure și mediul înconjurător, în perspectivă acolo nu se așteaptă.

2. Concluzii la raportul privind veniturile ratate de la exploatarea forestieră ilegală și braconaj

1. Pe parcursul perioadei 1995-2014 volumul total al masei lemnoase recoltat în cadrul Agenției „Moldsilva” prin intermediul tuturor tăierilor silvice a crescut cu 40% (datorită: creșterii suprafețelor administrate, sporirii gradului de valorificare a creșterilor curente etc.).

2. Masa lemnoasă comercializată la licitațiile forestiere s-a redus de 2,2 ori pe parcursul anilor 2010-2014 datorită includerii la licitație a parchetelor amplasate în locuri greu accesibile, dezvoltării slabe a infrastructurii de prestare a serviciilor forestiere, deficiențelor tehnice și organizatorice ale potențialilor beneficiari, conflictelor de interese și lipsei mecanismelor de control privind aplicarea/participarea la licitațiile forestiere etc.

3. Volumul masei lemnoase recoltate în pădurile primăriilor în baza autorizațiilor eliberate de Inspectoratul Ecologic de Stat (IES), demonstrează în ansamblu o creștere importantă – de 12,6 ori pentru perioada 2009-2014: circa 20 mii ha au fost parcurse cu amenajament silvic; valorificarea legală a creșterilor curente de masă lemnoasă etc., cu toate că lipsește o raportare strictă în această sferă.

4. Cel mai mare volum de masă lemnoasă (cca. 60%) este recoltată în regiunea de Centru, deși o parte considerabilă este recoltată și în zonele de stepă și silvostepă.

5. Consumul estimativ de lemn în gospodăriile casnice depășește tăierile cu cca. 415 mii m³. Aceasta demonstrează proveniența pe alte căi (ilegală/necunoscută/neconfirmată) a lemnului. Cifra respectivă este ajustată în raport cu estimările efectuate de FLEG din 2011, ținând cont și de folosirea în consumul casnic a resturilor vegetale din livezi, viță de vie și alte deșeuri agricole. Corectările pentru nord, centru și sud sunt de 21.8, 25.4 și 19.5% corespunzător.

6. Conform rapoartelor oficiale prezente volumul de tăierilor ilicite în fondul forestier din gestiunea Agenției Moldsilva, în anii 2011-2012 au atins valori maxime (mai mult de 3,3 mii m³). Datele reviziilor din 1991-1996 și 2010 au indicat că controalele operative descoperă o mică parte a lemnului recoltat ilegal. Conform datelor Inspectoratului Ecologic de Stat, numărul obiectelor controlate în ansamblu pe țară s-a redus pentru perioada 2009-2014, reducându-se și numărul încălcărilor înregistrate. Totuși, o tendință opusă este observată pentru sudul țării.

7. Decontările Agenției Moldsilva la bugetul pentru perioada 2005-2014 au avut o tendință de creștere ceea ce corespunde inclusiv și tendinței de sporire a volumului de recoltare a masei lemnoase prin tăieri silvice autorizate. De exemplu, în 2014 volumul tăierilor silvice autorizate din cadrul Agenției Moldsilva a constituit 588,2 mii m³, iar la bugetul de stat au fost achitați 66822,6 mii lei. Calculele estimative indică că fiecare 1 m³ de masă lemnoasă recoltat legal aduce la buget în mediu 111,9 lei.

Impozitele și taxele includ în sine o parte permanentă (care nu depinde de volumul tăierilor) și o parte variabilă (TVA constituie din ele cca. 62%). Partea variabilă a fost utilizată pentru a estima eventualele venituri ratate (venituri posibil de obținut în cazul valorificării masei lemnoase estimate ca folosință în afara evidențelor/autorizațiilor legale) către buget de la volumul de masă lemnoasă fără proveniență legală (adică ilegal).

8. Suma totală de impozite și taxe ratate către bugetul de stat pentru lemnul estimat ca fiind eventual consumat ilegal în 2014 este calculată la 35447 mii lei (76.2%), iar 11 mln lei (23,8%) – impozite și taxe ratate către bugetele locale. Diferențele teritoriale ale raportului între tăieri și consum, precum și eventualele taxe neachitate sunt determinate, prioritar, de distribuția neuniformă a terenurilor împădurite și de transportarea lemnului recoltat dintr-o zonă în alta.

9. O parte din veniturile ratate la buget sunt compensate din contul achitării amenzilor și compensarea daunelor de la tăierile ilegale de păduri depistate de autoritățile abilitate (în special Inspectoratul Ecologic de Stat, Agenția Moldsilva, Poliția). În ansamblu pe țară pentru perioada 2009-2014 amenzile aplicate de Inspectoratul Ecologic de Stat au crescut de 3,7 ori, iar amenzile încasate - de 2,4 ori. Această diferență parțial este datorată și faptului că o parte din amenzi este recuperată în instanțe și aceste sume nimeresc în alte perioade de raportare, precum și de calitatea documentelor întocmite. Suma întoarsă la buget prin intermediul amenzilor și plăților de recuperare a prejudiciului de la folosința ilegală a resurselor silvice pentru perioada 2009-2014 a constituit cca. 5 mln. lei. Pe parcursul ultimilor ani se înregistrează o tendință de creștere a acestor plăți.

10. Evaluarea veniturilor ratate în urma folosinței neraționale ale resurselor cinegetice a fost obținută prin sumarea indicatorilor de neobținere a venitului economic net de către utilizatorii cinegetici de la realizarea licențelor pentru vânatoare și de către vânători (locuitori din regiune) de la vânatul animalelor cinegetice. Calculele au reieșit din compararea – (a) efectivului optim al mistrețului (4000), numărul ce trebuia a fie atins în 2012, de căprior (16000 din cel optim de 20000) și numărul așteptat în 2014 de cerb nobil (600 din 2000), cu (b) efectivul real existent la nivel de țară.

11. Veniturilor ratate totale estimate pentru anul de referință 2014 sunt: de la reducerea numărului de mistreți – 7 milioane lei, pentru vânători – 12,98 milioane lei. Astfel, veniturile ratate în urma braconajului și gestionării iraționale a animalelor cinegetice constituie cca. 20 mln lei și cca. 28 mii dol. SUA (de la animale potențiale de trofeu). Veniturilor ratate de la licențele nevândute sunt estimate la 4,7 milioane lei.

12. Compensarea parțială a veniturilor ratate are loc în rezultatul controlului asupra braconajului. În 2014 aceasta a constituit 83,1 mii lei (amenzi încasate), în timp ce suma totală a amenzilor aplicate a fost de 153,2 mii lei.

3. Recomandări privind reviziunile tehnice ale procesului de recoltare și ale cadrului de reglementări, în scopul reducerii activităților ilegale în fondul forestier

PROIECT

3.1. Introducere

Raportul preliminar elaborat în cadrul proiectului a constatat situații ce sunt în conformitate cu activitățile analizate, dar și un șir de probleme ce urmează a fi revizuite în termeni cât mai restrâși. Cadrul actual legislativ cuprinde practic toate domeniile de activitate a sectorului forestier, inclusiv stabilind competențele autorităților publice centrale și locale, direcțiile prioritare de dezvoltare, mijloacele și sursele de finanțare (în cazul strategiilor și programelor) etc. Dar, sunt prezente lacune, imperfecțiuni sau neelucidări legislative. În același timp, cadrul legislativ și cel de reglementare și gestionare a resurselor de vânătoare este doar în stadiul de proiecte.

Volumul tăierilor ilicite în Moldova este direct legat de cererea sporită față de produsele din lemn și oferta/asigurarea insuficientă cu produse din lemn, în special din cauza resurselor limitate. Pe parcursul anilor se observă schimbări bruște în indicatorii cantitativi, ceea ce demonstrează inclusiv prezența unor deficiențe în cadrul sistemului de evidență.

În perioada 1995-2014 în fondul forestier gestionat de Agenția "Moldsilva", prin intermediul tăierilor silvice autorizate a fost recoltat un volum total de circa 9 milioane m³ masă lemnoasă, inclusiv volum realizabil – circa 8,3 milioane m³. Concomitent, în perioada 1995-2014, în fondul forestier gestionat de Agenția „Moldsilva” a fost înregistrat un volum de cca. 85 mii m³ tăieri ilicite. În aceeași perioadă, tăierile ilicite înregistrate în pădurile și alte tipuri de vegetație forestieră gestionate de primăria a constituit peste 1 milion m³.

Decontările Agenției "Moldsilva" cu bugetul public național pentru perioada 2005-2014 au avut o tendință de creștere, ceea ce corespunde inclusiv și tendinței de mărire a volumului de recoltare a masei lemnoase prin tăieri silvice autorizate. În același timp, suma totală de venituri ratate în calitate de impozite și taxe neachitate pentru lemnul fără proveniență legală este estimată la 35447 mii lei (76.2%) la bugetul de stat și 11 mln lei (23,8%) – la bugetele locale (anul de referință 2014).

3.2. Recomandări

1. Propunerile de ameliorare a legislației generale.

Tabelul 9: Propunerile de ameliorare a legislației generale

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
1.	Legea nr. 436 din 28.12.2006 cu privire la administrația publică locală, Monitorul Oficial din 09.03.2007, nr. 32-35, art. 116, cu modificările ulterioare	<p>Competențele consiliilor locale nu includ expres prevederi referitor la obligativitatea asigurării pazei și restabilirii/regenerării pădurilor și vegetației forestiere deținute.</p> <p>Lipsa unei conlucrări suficiente cu subiecții implicați în protecția fondului forestier din partea autorităților publice locale.</p>	<p>În art. 14, aliniatul (2) este necesar de inclus prevederi pentru consiliile locale privind măsurile de asigurare a pazei și restabilirii/regenerării pădurilor și vegetației forestiere deținute.</p> <p>În art. 14, aliniatul (2), este necesar de inclus prevederi privind interacțiunea consiliilor locale cu structurile specializate în domeniu care țin de managementul ariilor naturale protejate de stat, resurselor forestiere și altor resurse naturale.</p> <p>În art. 14, aliniatul (2) de completat litera f1) cu o procedură care să includă coordonarea respectivei decizii cu Agenția pentru protecția mediului, sau altă autoritate care va fi creată în domeniul protecției mediului.</p>
2.	Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului Nr. 835 din 17.05.1996, Monitorul Oficial din 02.01.1997, Nr. 1-2, art. 2	Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului se implementează cu mari deficiențe, în special ce țin de aspectul protecției mediului.	Ajustarea prevederilor art. 177 din Codul contravențional pentru asigurarea implementării corespunzătoare a Legii privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului. Concomitent ajustarea prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 1009 din 05.10.2000 și a prevederilor Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, pentru asigurarea implementării corespunzătoare a Legii privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului.
3.	Legea cu privire la Rețeaua Ecologică	Legea cu privire la Rețeaua Ecologică Națională se	Ajustarea Planului de acțiuni cu privire la constituirea rețelei

	<p>Națională (Nr. 94 din 05.04.2007), Monitorul Oficial din 29.06.2007, Nr. 90-93, art. 395.</p>	<p>implementează modest, art. 13. Asigurarea constituirii rețelelor ecologice nu se implementează corespunzător.</p>	<p>ecologice naționale a Programului național privind constituirea rețelei ecologice naționale pentru anii 2011-2018 (Hotărâre Guvernului Nr. 593 din 01.08.2011) cu stabilirea finanțării, a procedurii de monitorizare și sancționare pentru asigurarea implementării corespunzătoare.</p>
--	--	--	--

2.1. Propunerile de ameliorare a cadrului legislativ cu referire la procesul de gestionare a pădurilor.

Tabelul 10: Propunerile de ameliorare a cadrului legislativ cu referire la procesul de gestionare a pădurilor

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
1.	<p>Codul silvic, nr. 887-XIII din 21.06.96, Monitorul Oficial nr. 4-5/36 din 16.01.1997</p>	<p>Conform Codului silvic (art. 27-28), dreptul de gestiune asupra terenurilor din fondul forestier încetează prin hotărâre de Guvern la inițiativa autorității silvice centrale sau autorității centrale pentru protecția mediului înconjurător. Atât Codul silvic, cât și cadrul normativ existent nu prevede mecanismul de inițiere și încetare a dreptului de gestiune asupra terenurilor forestiere. În practica de după adoptarea Codului silvic sunt o mulțime de cazuri, când anumiți deținători/gestionari forestieri (primării), prin inactivitate, au cauzat pierderea unor suprafețe importante de păduri, dar asemenea inițiative nu au fost lansate.</p> <p>Prevederile art. 35 ale Codului silvic (stipulează efectuarea folosințelor silvice pe bază autorizației de exploatare și biletului silvic eliberate de către organizațiile care au în gestiune terenuri din fondul forestier) se suprapun cu prevederile art. 40 din Legea privind protecția mediului înconjurător (interzice tăierile fără autorizarea de către autoritatea centrală pentru gestionarea resurselor naturale și mediu), ceea ce generează o situație de confuzie. În rezultat, majoritatea tăierilor efectuate în pădurile gestionate de primării se</p>	<p>Elaborarea unui regulament aprobat de Guvern care va stabili modalitatea/mecanismul practic al inițierii procedurii de încetare a dreptului de gestiune asupra terenurilor din fondul forestier, luând în considerație natura proprietății.</p> <p>Totodată, de completat art.24 din Codul funciar cu terenuri din fondul forestier.</p> <p>Constituirea unui mecanism clar/distinct pentru implementarea prevederilor art. 15 și 40 din Legea privind protecția mediului înconjurător (stabilirea limitelor de folosire a resurselor naturale).</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
		<p>realizează fără eliberarea autorizației de exploatare a pădurii (documentul de bază care ține de evidența recoltării masei lemnoase). Deoarece, se consideră că autorizația eliberată de autoritatea de mediu este suficientă, deși după formă și conținut aceasta reprezintă un document care se referă la autorizarea cotelor (limitelor) de exploatare/folosire a resurselor forestiere (autorizație de mediu).</p>	
		<p>Art. 9, care ține de competențele autorităților administrației publice locale (APL) nu prevăd expres obligațiuni pentru gestiunea pădurilor deținute de primării.</p>	<p>Este necesară o nouă redacție a art. 9 (chiar elaborarea unui capitol separat) care ar include mai multe detalii privind competențele și obligațiunile APL în domeniul gestiunii pădurilor deținute. Concomitent cu modificările art. 9 din Codul silvic urmează de efectuat modificări și în art. 14 și 29 din Legea cu privire la administrația publică locală.</p>
		<p>Art. 36 expune doar aspectele generale care țin de asigurarea legalității procesului de recoltare, transportare și depozitare a produselor lemnoase. Mecanismul nu este dezvoltat prin intermediul actelor normative aprobate de Guvern și nici reglementărilor tehnice departamentale (organele silvice/organele de protecție a mediului). Sistemul de mărci forestiere și personal autorizat care să efectueze marcarea arborilor destinați extragerii este dezvoltat doar în cadrul Agenției "Moldsilva". În procesul de control a circulației produselor lemnoase sunt implicate 3 autorități (Inspectoratul Ecologic de Stat, organele silvice de stat, organele de poliție), ceea ce generează periodic suprapuneri, ambiguități etc.</p>	<p>Elaborarea unui regulament aprobat de Guvern, care ar expune clar mecanismul de asigurare a legalității/trasabilității produselor lemnoase de la locul recoltării până la depozitul/consumatorul final. Totodată, ar stabili clar delimitările responsabilităților autorităților implicate în acest proces cu precizarea modalității aplicării sancțiunilor și mărimii acestora.</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
		<p>Pentru a diminua exploatarea de masă lemnoasă în cadrul FANPS, art. 45 (Stimularea economică a folosirii rașionale, regenerării, pazei și protecției pădurilor) nu prevede niciun mecanism compensatoriu pentru menșinerea regimului de arii protejate în pădurile incluse în această categorie.</p> <p>Conform art. 62 alin. (2) măsurile de folosire, regenerare, pază și protecție a pădurilor, precum și de gospodărire cinegetică se organizează și se efectuează nemijlocit de către:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) serviciul silvic al autorității silvice centrale și serviciile silvice ale unităților silvice subordonate ei; b) serviciile silvice ale altor gestionari de terenuri din fondul forestier. <p>Conform situației existente circa 90% din primăriile deținătoare de fond forestier nu dispun de personal silvic de nici un nivel.</p>	<p>Codul silvic la art. 45: alineatul (1) trebuie să fie completat cu un subpunct nou, care ar prevedea plăți din cadrul FEN și/sau bugetul de stat drept compensații pentru terenurile acoperite cu păduri încadrate în fondul ariilor naturale protejate de stat.</p> <p>Elaborarea unui act normativ prin care să fie asigurată implementarea alineatului (2) din art. 45.</p> <p>Includerea în Codul silvic a unor prevederi speciale pentru APL și, pe bază acestora, constituirea în cadrul primăriilor deținătoare de fond forestier și alte tipuri de vegetație forestieră, sau în cadrul APL de nivel II a serviciului silvic local.</p> <p>Urmează de pregătit informații relevante și explicite care să demonstreze eficiența și rașionamentul instituirii respectivului serviciu în cadrul APL.</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
		<p>Art. 84 nu expune și alte tipuri de încălcări, care în practica mondială sunt asociate cu tăierile ilicite:</p> <ul style="list-style-type: none"> • furturi de producție forestieră; • operarea cu permisiuni duble pentru efectuarea tăierilor; • folosirea mitei pentru a obține permisiuni la tăieri; • folosirea unei practici înșelătoare prin falsificarea rapoartelor referitor la prețuri, volumul, fluxul de numerar; • participarea în transportul și comerțul ilegal (sau contrabandă); • utilizarea licenței/autorizației care nu corespunde cu legislația ecologică, socială și a muncii. <p>Art. 84-90, precum și anexele 1-16 sunt concepute în alte condiții social-economice și deja insuficient asigură măsurile punitive de combatere a tăierilor ilicite.</p>	<p>Capitolul XI, precum și anexele 1-16 necesită o restructurare profundă. Concomitent, este necesar de dezvoltat cadrul normativ ce ține de paza pădurilor. În special, aspecte metodice care țin de constatarea contravențiilor, stabilirea/estimarea prejudiciului etc. Majorarea cuantumului sancțiunilor la art.120-130 din Codul Contravențional. Elaborarea unor normative privind stabilirea clară a diferenței dintre contravenții și sancțiuni penale care să fie utile pentru instanțele de judecată.</p>
2.	<p>Legea cu privire la resursele naturale, nr. 1102-XIII din 06.02.97, Monitorul Oficial nr. 40/337 din 19.06.1997</p>	<p>În cadrul acestei legi este confundată noțiunea de administrare cu cea de gestiune și de aici este nereușit construit cadrul instituțional în acest domeniu. Astfel, art. 11 prevede că gestiunea resurselor naturale este o activitate de reglementare, evidență și control al însușirii primare a resurselor naturale, utilizării și reproducerii lor. În același timp conform Codului silvic (art.3) gestionarea fondului forestier (unul din componentele resurselor naturale) este activitatea de gospodărire și utilizare a resurselor forestiere în scopul îndeplinirii politicii statului în domeniile respective. Conform aceluiași articol al Codului silvic – administrarea de stat a fondului forestier este activitatea de elaborare și implementare a politicii statului prin planificarea, organizarea, realizarea și efectuarea controlului de stat în domeniul forestier în scopul asigurării și</p>	<p>Folosirea/exploatarea resurselor naturale aparținând statului (inclusiv pădurile) poate fi realizată eficient prin constituirea unor regii/holdinguri/companii de specialitate. Ministerul Mediului trebuie să-și concentreze eforturile asupra elaborării și promovării politicii statului în acest domeniu, precum și asupra unui control strict/eficient privind asigurarea utilizării durabile a resurselor naturale/forestiere.</p> <p>Corectarea legii. Preferabil de modificat concomitent actele legislative care se referă la delimitarea atribuțiilor</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
		<p>promovării intereselor și priorităților naționale (aceste atribuții sunt, de obicei, atribuite de către Guvern unei autorități publice centrale de specialitate – Ministerul Mediului). Același art. 11 prevede printre principiile de bază ale gestiunii neadmiterea cumulării de funcții ce țin de gestiunea resurselor naturale cu activitățile de utilizare a acestora în scop de profit, iar art. 12 prevede că structura instituțională de gestiune a resurselor naturale este următoarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Guvernul; b) organul de stat abilitat cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător; c) autoritățile administrației publice locale. <p>Practic art. 12 contravine art. 11, deoarece admite cumularea funcțiilor de gestiune, de control și de gospodărire (obținerea de profit). Cumularea funcțiilor respective sub egida Ministerului Mediului nu este o garanție incontestabilă pentru ameliorarea situației în domeniul folosirii, conservării și regenerării resurselor naturale. Totodată, situația respectivă nu exclude nici prezența conflictului de interese.</p>	<p>autorităților publice responsabile de domeniul silvic. Totodată, aceeași abordare de modificare în complex urmează să se aplice și în cazul actelor normative.</p>
3.	<p>Legea privind protecția mediului înconjurător, nr. 515-XII din 16.06.93, Monitorul Oficial nr. 10/283 din 30.10.1993</p>	<p>Prevederile art. 40 (autorizarea tăierilor) se suprapun cu art. 35 ale Codului silvic, ceea ce generează o situație gravă de confuzie. Din expunerea actuală a art. 40 nu este clar dacă acesta este o etapă a implementării prevederilor art. 15 privind aprobarea limitelor/cotelor de folosire a resurselor naturale sau parte a controlului de stat.</p>	<p>Constituirea unui mecanism clar/distinct pentru implementarea prevederilor art. 15 și 40 din Legea privind protecția mediului înconjurător (stabilirea limitelor de folosire a resurselor naturale/controlul de stat în domeniu).</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
4.	<p>Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, nr. 1538-XIII din 25.02.98, Monitorul Oficial nr. 66-68/442 din 16.07.1998</p>	<p>Prevederile legii conțin un șir de divergențe, care influențează negativ procesul de implementare. Astfel, art. 14, 23 și 55 prevăd că rezervațiile științifice și biosferice sunt subordonate autorității centrale pentru protecția mediului, iar art. 21 admite aflarea acestora și în administrarea altor autorități publice centrale. Nici în legea în cauză, nici în alt act normativ nu s-a menționat că rezervațiile științifice sunt succesoarele de drept ale rezervațiilor naturale stat (zapovedniki) în sistemul legislativă USSR (conform HG de constituire). În același timp, în conformitatea cu regulile legale, Legea 1538 -XIII din 25.02.98 are prioritate în procesul aplicării.</p> <p>Una din principalele deficiențe ale legii menționate este că, deși în art. 4 la enumerarea categoriilor de</p>	<p>Elaborarea unei noi redacții a Legii privind fondul ariilor naturale protejate de stat (racordarea la recomandările IUCN, stabilirea clară a regimului de protecție pentru fiecare categorie de arie protejată etc.). Dacă la etapa actuală s-a constatat dificultatea promovării unui act legislativ în redacție nouă ar fi suficientă operarea modificărilor și completărilor de rigoare, care ar putea fi o soluție mai eficientă</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
		<p>obiecte și complexe naturale se face trimitere la delimitate în conformitate cu clasificarea Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii (IUCN), care a fost modificată pe parcursul ultimilor ani.</p> <p>Regimul rezervațiilor științifice expus în capitolul 2 reamintește mai mult regimul pentru rezervația biosferei expus în ghidul IUCN (Dudley, 2008).</p> <p>Conform Regulamentului privind procedura de instruire a regimului de arie naturală protejată, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 803 din 19 iunie 2002, rezervațiile științifice, trebuie să corespundă categoriei I „a” a clasificării IUCN, instituită în 1994. Conform acestei clasificări rezervațiile științifice sunt definite ca „rezervație naturală strictă, suprafață protejată, gestionată în special pentru știință și suprafață care trebuie să fie <u>eliberată de intervenție directă umană și capabilă de a rămîne, la această poziție</u>”. În conformitate cu Regulamentul-Cadru cu privire la rezervațiile științifice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 785 din 3 august 2000, “fondarea rezervației științifice urmărește scopul conservării, regenerării, redresării ecologice și studierii evoluării proceselor naturale <u>în afara impactului antropic</u>, păstrării stricte a structurii floristice și faunistice autohtone specifice spațiului natural al teritoriului în cauză.”</p> <p>Însă în art. 25 al aceleiași Legi, este menționat că „în rezervația științifică, excepție făcînd zonele cu protecția integrală, sînt permise:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lucrările de regenerare și reconstrucție ecologică; • derularea măsurilor de apărare contra incendiilor; • reglarea selectivă a numărului de animale; • tăierile de igienă, de 	<p>Elaborarea și punerea în aplicare a mecanismului de finanțare de bază în conformitate cu legea în vigoare sau nouă, precum și cu cerințele internaționale în domeniu</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
		<p>îngrijire și regenerare a pădurilor” și alte activități.</p> <p>De aici rezultă, că doar zona cu protecție integrală (conform articolului 27 al Legii menționate – „această zonă cuprinde cel puțin 20% din teritoriul rezervației”) poate fi clasificată ca „rezervație științifică” și corespunde categoriei I „a” din clasificarea IUCN. Restul suprafeței (circa 80%), poate fi clasificată numai ca „rezervație naturală” și corespunde categoriei IV a clasificării IUCN, fiind definită ca „arie de gestionare a habitatelor/speciilor – arie protejată administrată în mod special pentru conservarea prin intervenții de gospodărire”.</p> <p>Deci, conform recomandărilor IUCN în cadrul rezervațiilor științifice este interzisă orice activitate, cu excepția cercetărilor științifice. În schimb, în Legea Republicii Moldova sunt permise un șir de activități (tratamente silvice, recoltarea ierbii, pășunatul animalelor și chiar extragerea petrolului, gazelor naturale) care influențează direct procesele din cadrul ariilor respective.</p> <p>În concluzie, la capitolul păduri, Legea în cauză este puțin corelată cu Codul silvic și practica internațională în domeniu, care în unele cazuri stabilește un regim mai strict pentru recoltarea masei lemnoase în arii protejate.</p> <p>Un alt aspect important este că în conformitate cu art. (1) Finanțarea rezervațiilor științifice, parcurilor naționale, ... se face de la bugetul de stat, din mijloace speciale, din fonduri ecologice, din donații ale persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, din alte mijloace. Însă, finanțarea rezervațiilor științifice nu se face de la bugetul de stat, iar rezervațiile date sunt unități în cadrul Agenției “Moldsilva” cu regim de autofinanțare.</p>	

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
5.	Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, nr. 440-XIII din 27.04.95, Monitorul Oficial nr. 43/482 din 03.08.1995	Legea în cauză conține imperfecțiuni esențiale la capitolul ce ține de reglementarea folosințelor în zonele de protecție a apelor. Astfel, conform art. 13 pășunatul animalelor în zonele de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă se permite în exclusivitate în partea îndepărtată de riu a zonei de protecție. Realizarea în practică a acestui deziderat este problematică. Concomitent, conform Regulamentului cu privire la recoltarea ierbii și pășunatul animalelor pe terenurile fondului forestier (aprobat prin HG nr. 740 din 17.06.2003 și în cel din 1993) pășunatul animalelor în pădurile din luncile râurilor Prut și Nistru este interzis categoric, deoarece este una din principalele cauze a degradării ecosistemelor forestiere din zonele respective. În consecință, pe terenurile deținute de primărie, puținele arborete care au mai rămas în luncile râurilor și bazinelor de apă sunt distruse prin pășunat.	Modificarea prevederilor art. 13 din Legea în cauză (excluderea pășunatului animalelor în arboretele de luncă). Elaborarea prevederilor care ar prevedea aplicarea în mod direct de sancțiuni (amenzi) pentru pășunatul în zonele de protecție riverane.
6.	Hotărârea Parlamentului nr. 350-XV din 12.07.2001 privind adoptarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier, Monitorul Oficial nr. 133-135 din 08.11.2001	De la momentul adoptării au trecut circa 15 ani, dar până în prezent nu a fost elaborat nici un raport privind procesul de implementare, inclusiv progresul atins, bariere, curențe etc. Deși o parte din activități sunt implementate sau sunt în curs de implementare, nu se profilează o abordare sistemică a procesului de implementare.	Elaborarea unui raport de evaluare privind procesul de implementare a Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier cu trasarea sarcinilor pentru perioada 2016-2020. Ajustarea redacției actuale.

2.2. Propunerile de ameliorare a cadrului normativ cu referire la procesul de gestionare a pădurilor.

Tabelul 11: Propunerile de ameliorare a cadrului normativ cu referire la procesul de gestionare a pădurilor

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
1.	Hotărârea Guvernului nr. 595 din 29.10.1996 „Cu privire la	Deși documentul este în vigoare, aspectele privind constituirea personalului de pază a pădurilor și altor	Inițierea unui nou document guvernamental, care

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
	perfecționarea gestionării gospodăriei silvice și protejarea vegetației forestiere”	tipuri de vegetație forestieră la primării, precum și stabilire a gradului de împădurire optim pe zone fitogeografice și raioane administrative nu au fost rezolvate nici până în prezent.	ar stabili modalitatea constituirii personalului de pază a pădurilor și altor tipuri de vegetație forestieră la primării, surse de finanțare etc., pe bază completărilor respective la art. 9 din Codul silvic. Concomitent, AȘM în comun cu Ministerul Mediului va finaliza procesul de stabilire a gradului de împădurire optim pe zone fitogeografice și raioane administrative cu emiterea unui document guvernamental, care ar servi drept bază incontestabilă pentru stabilirea sarcinilor de extindere a suprafețelor împădurite, indiferent de natura proprietății.
2.	Hotărârea Guvernului Nr. 593 din 01.08.2011 “Cu privire la aprobarea Programului național privind constituirea rețelei ecologice naționale pentru anii 2011-2018”.	Documentul este în vigoare, dar punctul 5.1. „Stabilirea, delimitarea în teren și cartografierea obiectelor rețelei ecologice naționale (zonele-nucleu, coridoarele ecologice, zonele tampon și zonele de reconstrucție ecologică)” se implementează slab și ridicarea gradului de împădurire are un caracter haotic, bazându-se doar pe viziunea primăriilor privind alocarea terenurilor noi destinate împăduririi, aceasta contribuind slab la consolidarea ariilor cu vegetație forestieră, precum și a funcțiilor de protecție exercitate de această vegetație.	Finanțarea anumitor activități care au fost stopate după elaborările efectuate de către Societatea Ecologică BIOTICA.
3.	Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 30.10.97 privind evidența de stat a fondului forestier	Documentul este în vigoare, dar până în prezent a fost realizată parțial doar evidența din anul 1998. În mod normal la fiecare 5 ani ar trebui realizată evidența de stat a fondului forestier. Un rezultat important al activității respective ar fi stabilirea volumului real global de masă lemnoasă pe picior, cu	Inițierea unui nou document guvernamental, care ar stabili necesitatea efectuării evidenței de stat a fondului forestier în regim de urgență, sursele de finanțare

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
		aprecierea volumelor posibile de recoltat în pădurile primăriilor încă neparcuse cu amenajament silvic.	etc. sau ajustarea celui existent.
4.	Hotărârea Guvernului nr. 1008 din 30.10.1997 privind clasificarea pădurilor pe grupe și categorii funcționale	Documentul prevede modul de stabilire a regimului de folosire a pădurilor, dar este implementat doar parțial în practica silvică. Concomitent, deja necesită o revizuire profundă datorită schimbărilor care au parvenit în practica amenajistică, ariile protejate cu profil silvic etc.	Inițierea unui nou document guvernamental, care ar include noile realii din practica silvică națională și internațională.
5.	Hotărârea Guvernului nr. 739 din 17 iunie 2003 privind implementarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național	Documentul reprezintă elementul de bază a mecanismului de implementare a Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național, însă a fost abrogat prin HG nr. 796 din 25.10.2012. Până în prezent nu este elaborat un alt document guvernamental sau departamental (Moldsilva) privind implementarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național.	Inițierea unui document guvernamental sau departamental (Moldsilva), care ar stabili acțiunile concrete pentru implementarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național pe perioada valabilității acesteia (2016-2020).
6.	Hotărârea Guvernului nr. 740 din 17 iunie 2003 pentru aprobarea actelor normative vizând gestionarea gospodăriei silvice	Regulile de eliberare a lemnului pe picior reprezintă documentul de bază care reglementează procesul de evaluare, recoltare, transportare și depozitare a masei lemnoase, dar este implementat doar în fondul forestier gestionat de Agenția "Moldsilva". În restul fondului forestier (primării, privați) majoritatea prevederilor documentului sunt ignorate (neutilizarea autorizațiilor pentru exploatarea pădurii; neatestarea locurilor de tăiere; lipsa registrelor silvice de evidență (tratamente, lucrări de îngrijire și conducere, tăieri ilicite etc.), etc.	Completarea concretă a art. 9, al. (d) din Codul silvic (organizarea ținerii evidenței de stat a fondului forestier și a cadastrului silvic de stat). Sporirea pe baza dată a eficienței controlului de stat în domeniu, inclusiv impunerea respectării integrale a Regulilor de eliberare a lemnului pe picior în păduri.
		Regulamentul securității contra incendiilor în păduri este implementat parțial doar în fondul forestier gestionat de Agenția "Moldsilva". În restul fondului forestier (primării, privați) majoritatea prevederilor documentului sunt ignorate, în special activitățile de profilaxie/prevenire a incendiilor forestiere (amenajarea	Sporirea eficienței controlului de stat în domeniu, inclusiv impunerea respectării integrale a Regulamentului securității contra incendiilor în păduri.

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
		<p>antiincendiară/fișii mineralizate, paza în perioada de pericol sporit etc.). În consecință suprafețe importante de culturi silvice sunt distruse anual de incendii generate de aprinderea intenționată a miriștilor și pajiștilor limitrofe.</p>	
		<p>Regulamentul cu privire la recoltarea ierbii și pășunatul animalelor pe terenurile fondului forestier este implementat doar în fondul forestier gestionat de Agenția "Moldsilva". În restul fondului forestier (primării, privați) majoritatea prevederilor documentului sunt ignorate, pășunatul fiind practicat fără a lua în calcul prejudiciul cauzat pădurii. În consecință suprafețe importante de păduri/culturi silvice sunt distruse anual prin pășunatul animalelor.</p>	<p>Completarea respectivă concretă a Codului Silvic și sporirea eficienței controlului de stat în domeniu, inclusiv impunerea respectării integrale a Regulamentului cu privire la recoltarea ierbii și pășunatul animalelor pe terenurile fondului forestier.</p>
7.	<p>Hotărârea Guvernului nr. 27 din 19.01.2004 privind aprobarea Regulamentului privind autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara acestuia</p>	<p>Regulamentul nu conține prevederi concrete referitor la procedura de autorizare a tăierilor, în special referitor la întocmirea actului de inspectare. De fapt autorizarea tăierilor trebuie să fie o modalitate de eliberare a "autorizației de mediu" cu scopul stabilirii unei cote de recoltare în limita posibilității estimate conform unor studii de specialitate (amenajamentul silvic). În realitate, sectoarele sunt supuse unor examinări expeditivă în teren fără stabilirea unor criterii clare de evaluare a oportunității punerii acestora în tăiere. Aceasta generează neclarități, conflicte de interese, abuzuri etc., necontribuind la rezolvarea problemelor stabilite în sarcina documentului.</p>	<p>Regulamentul necesită o actualizare profundă pentru a fi aplicabil în practica silvică, inclusiv sub aspectul diminuării conflictelor de interese, abuzurilor, precum și diferitor categorii de tăieri ilicite.</p>
8.	<p>Îndrumări tehnice privind delimitarea și inventarierea parchetelor în păduri (1968)</p>	<p>Îndrumările conțin importante prevederi tehnice care țin de procesul de evaluare a masei lemnoase destinate exploatării. Concomitent, o parte din parametrii tehnici care țin de controlul și aprecierea calității lucrărilor trebuie actualizați. Un alt aspect important este descrierea insuficientă a procesului de efectuare a măsurărilor în teren, precum și de prelucrare la birou.</p>	<p>Îndrumările necesită actualizare (parametrii tehnici care țin de controlul și aprecierea calității lucrărilor; descrierea detaliată a procesului de efectuare a măsurărilor în teren; prelucrarea datelor la faza birou etc.) pentru</p>

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
			a atinge efectul scontat în practica silvică, inclusiv sub aspectul diminuării diferitor categorii de tăieri ilicite.

2.3. Propunerile de ameliorare a rapoartelor statistice forestiere sectoriale.

Tabelul 12: Propunerile de ameliorare a rapoartelor statistice forestiere sectoriale

Nr. d/o	Denumirea documentului	Autoritatea responsabilă	Statut	Prevederi, capitol suplimentar instituit pentru ameliorare
1.	Formularul 1 G.S. anual: Raport statistic privind lucrările de cultură a pădurilor.	Agenția "Moldsilva"	Formular existent	Informația actuală cuprinsă în raport este suficientă pentru scopurile propuse. Concomitent, este necesar de completat cu capitolul 4, care va prevedea categoria de folosință a terenului pe care s-au realizat plantările/regenerările.
2.	Formularul 2 G.S. anual: Raport statistic privind protecția pădurilor.	Agenția "Moldsilva"	Formular existent	Informația actuală cuprinsă în raport este suficientă pentru scopurile propuse. Concomitent, este necesar ca datele din raport să includă toate pădurile din țară (inclusiv primării, privați).
3.	Formularul 3 G.S. anual: Raport statistic privind eliberarea masei lemnoase, lucrările de îngrijire a pădurilor și folosințele accesorii.	Agenția "Moldsilva" Inspectoratul Ecologic	Formular existent	În Capitolul II. Eliberarea masei lemnoase pe secții de gospodărire comparativ cu posibilitatea stabilită de inclus volumul integral recoltat pe țară (inclusiv primării privați). Este necesar de prevăzut un capitol nou: Capitolul IV. Repartiția volumului de masă lemnoasă recoltat pe categorii și esențe.
4.	Formularul 4 G.S. anual: Raport statistic privind incendiile de pădure.	Agenția "Moldsilva"	Formular existent	Este necesar de completat capitolul 3 cu includerea speciilor predominante în pădurile afectate de incendii.
5.	Raport statistic privind contravențiile silvice.	Agenția "Moldsilva"	Formular existent	Este necesar de completat capitolul 2 cu includerea speciilor de arbori pentru volumul de masă lemnoasă tăiat ilicit.
6.	Raport privind volumul de masă lemnoasă autorizat spre recoltare în păduri și alte tipuri de vegetație	Inspectoratul Ecologic de Stat	Formular nou necesar de instituit	Trebuie să prevadă pentru anul de raportare volumul total de masă lemnoasă autorizat de IES spre recoltare în păduri și alte tipuri de vegetație forestieră, inclusiv pe categorii de deținători: Agenția

Nr. d/o	Denumirea documentului	Autoritatea responsabilă	Statut	Prevederi, capitol suplimentar instituit pentru ameliorare
	forestieră.			"Moldsilva", primării, ministere/departamente, privați etc.
7.	Raport privind tăierile ilicite de masă lemnoasă depistat în păduri și alte tipuri de vegetație forestieră.	Inspectoratul Ecologic de Stat	Formular nou necesar de instituit	Trebuie să prevadă pentru anul de raportare volumul tăierilor ilicite de masă lemnoasă depistat de IES în păduri și alte tipuri de vegetație forestieră, inclusiv pe categorii de deținători: Agenția "Moldsilva", primării, ministere/departamente, privați etc.
8.	Raport privind incendiile forestiere depistate.	Inspectoratul Ecologic de Stat	Formular nou necesar de instituit	Trebuie să prevadă pentru anul de raportare datele privind incendiile forestiere depistate de IES, inclusiv pe categorii de deținători: Agenția "Moldsilva", primării, ministere/departamente, privați etc.

3. Propunerile de dezvoltare a legislației și actelor normative în domeniul gospodăririi resurselor cinegetice și vânatului.

Tabelul 13: Propunerile de dezvoltare a legislației și actelor normative în domeniul gospodăririi resurselor cinegetice și vânatului

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele carențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
1.	Legea gospodăririi cinegetice naționale și protecției vânatului (proiect)	Sunt soluționate discrepanțele și litigiile ce țin de administrarea și gestionare gospodăririi cinegetice naționale. Divizarea actuală, în fondul cinegetic silvic și fondul cinegetic al teritoriului preponderent neîmpădurit, iar fondul cinegetic național este unic și indivizibil, care nu se supune privatizării sau transferării în altă formă de proprietate decât cea publică. Relațiile proprietarii terenurilor private și utilizatorii fondului cinegetic nu sunt reglementate. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 150 din 02.03.2010 Agenția „Moldsilva” este abilitată să promoveze politica de stat în domeniul silviculturii și cinegeticii și să realizeze prerogativele constituționale ale Guvernului privind elaborarea, promovarea și implementarea politicii de stat în domeniul silviculturii și cinegeticii. Dar, trebuie de stabilit un singur administrator al fondului cinegetic.	Revizuirea și adoptarea Legii gospodăririi cinegetice naționale și protecției vânatului, armonizată cu legislația europeană.

2.	<p>Legea regnului animal Nr. 439 din 27.04.1995, Monitorul Oficial nr. 62-63 din 11.1995 și Codul Silvic nr. 887, din 21.06.1996, Monitorul Oficial nr. 4-5 din 16.01.1997</p>	<p>În Legea regnului animal (1995), art.4, se stipulează că administrarea se efectuează de către Guvern prin intermediul autorității centrale abilitate cu gestionarea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, autoritățile publice locale. În Codul silvic (2006), art.11 (3) se stipulează” că administrarea de stat a fondurilor forestier și cinegetic proprietate publică se efectuează de către autoritatea silvică centrală și de autoritățile administrației publice locale”.</p>	<p>Discrepanța poate fi înlăturată prin Legea gospodăriei cinegetice naționale și protecției vânatului.</p>
3.	<p>Concepția dezvoltării gospodăriei cinegetice naționale, Hotărârea Parlamentul nr. 1442 din 24.12.1997, Monitorul Oficial Nr. 024 din 19.03.1998</p>	<p>Măsurile de dezvoltare a gospodăriei cinegetice (elaborarea bazei legislative, implementarea programului, măsuri de ocrotire a vânatului, măsuri de reproducere a vânatului etc.) n-au fost realizate, și managementul gospodăriei cinegetice nu corespund cerințelor actuale de dezvoltare a ramurii.</p>	<p>Adoptarea Strategiei dezvoltării gospodăriei cinegetice și protecției vânatului ținând cont de condițiile actuale din republică.</p>

4. Propunerile de ameliorare legislației administrative și penale.

Tabelul 14: Propunerile de ameliorare legislației administrative și penale

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
1.	<p>Codul contravențional, nr. 218 din 24.10.2008, Monitorul Oficial din 16.01.2009, Nr. 3-6 art. 15 cu modificările ulterioare</p>	<p>Din considerentul că pe parcursul la 6 ani din momentul adoptării Codului contravențional nu s-au ajustat sancțiunile cu caracter pecuniar la prețurile care esențial s-au majorat, aceste sancțiuni au devenit simbolice necesitând ajustarea corespunzătoare.</p>	<p>De la art.109 până la art. 158 inclusiv de dublat mărimea sancțiunilor pecuniare.</p>

		<p>Completarea art.141 cu un alineat nou este necesară pentru a ajusta posibilitatea aplicării sancțiunilor și pentru alte activități decât cele prevăzute la etapa inițială.</p>	<p>La art. 141: este necesar de completat cu un alineat nou (4) expus în următoarea redacție: ”(4) Încălcarea regulilor de organizare și desfășurare a activităților economice, de turism și agrement în cadrul obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat se sancționează cu amendă de la 40 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</p>
		<p>Art. 405, alin. (4) afectează procesul de organizare a pazei pădurilor, inclusiv de constatare a contravențiilor cu caracter forestier și să încheie procese-verbale. Conform prevederilor actuale constatarea contravențiilor forestiere și încheierea proceselor-verbale este atribuită doar directorului general al Agenției "Moldsilva" și adjunctii lui, directoriilor întreprinderilor de stat pentru silvicultură, ai întreprinderilor silvo-cinegetice, ai rezervațiilor naturale, ceea ce constituie 27 persoane. În realitate, în cadrul serviciului silvic de stat din Agenția "Moldsilva" activează circa 1500 persoane (pădurari, pădurari de vânătoare, maiștri silvici, șefi de ocol silvic etc.) care conform art. 62-64 ale Codului silvic sunt obligate să asigure paza pădurilor.</p>	<p>Ajustarea alin. (4) al art. 405 pentru a oferi posibilitatea de implicare în procesul de constatare a contravențiilor forestiere și încheiere a proceselor-verbale întregului personal al serviciului silvic (inclusiv al primăriilor).</p>

2.	<p>Codul Penal al Republicii Moldova (Cod Nr. 985 din 18.04.2002), Monitorul Oficial din 14.04.2009, Nr. 72-74, art Nr: 195</p>	<p>Din considerentul că pe parcursul la 13 ani din momentul adoptării Codului penal nu s-au ajustat sancțiunile cu caracter pecuniar la prețurile care esențial s-au majorat, aceste sancțiuni au devenit simbolice necesitând ajustarea corespunzătoare.</p>	<p>În art.223 de substituit sintagma “de la 300 la 600” cu sintagma “de la 500 la 1000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>În art.224, alin. (1), de substituit sintagma “de la 200 la 600” cu sintagma “de la 500 la 1000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>alin. (2), de substituit sintagma “de la 300 la 800” cu sintagma “de la 600 la 1500” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”.</p> <p>În art.225, alin.(1), de substituit sintagma “de la 300 la 800” cu sintagma “de la 600 la 1500” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”.</p> <p>alin. (2), de substituit sintagma “de la 3000 la 5000” cu sintagma “de la 5000 la 10000”;</p> <p>În art.226, alin.(1), de substituit sintagma “de la 200 la 500” cu sintagma “de la 500 la 1000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”.</p> <p>alin. (2), de substituit sintagma “de la 3000 la 6000” cu sintagma “de la 5000 la 10000”;</p> <p>În art.227, alin. (1), de substituit sintagma “de la 200 la 500” cu sintagma “de la 500 la 1000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>alin. (2), de substituit sintagma “de la 300 la 800” cu sintagma “de la 600 la 1500”, sintagma și sintagma “de la 3000 la 6000” cu sintagma “de la 5000 la 10000”;</p>
----	---	---	---

			<p>În art.228, de substituit sintagma “de la 300 la 800” cu sintagma “de la 600 la 1500” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>În art.229, de substituit sintagma “de la 300 la 800” cu sintagma “de la 600 la 1500” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>În art.230, de substituit sintagma “de la 300 la 800” cu sintagma “de la 600 la 1500” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>În art.231, de substituit sintagma “de la 500 la 1000” cu sintagma “de la 1000 la 2000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>În art.232, alin.(1), de substituit sintagma “de la 200 la 600” cu sintagma “de la 500 la 1200” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>alin.(2), de substituit sintagma “de la 300 la 1000” cu sintagma “de la 600 la 2000” și sintagma “de la 3000 la 6000” cu sintagma “de la 5000 la 10000”;</p> <p>În art.233, de substituit sintagma “de la 200 la 500” cu sintagma “de la 500 la 1000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>În art.234, de substituit sintagma “de la 200 la 700” cu sintagma “de la 500 la 1000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”;</p> <p>În art.235, de substituit sintagma “de la 200 la 700” cu sintagma “de la 500 la 1000” și sintagma “de la 1000 la 3000” cu sintagma “de la 2000 la 5000”.</p>
--	--	--	---

5. Propunerile de ameliorare situației prin instrumentele financiare și cele economice.

Tabelul 15: Propunerile de ameliorare situației prin instrumentele financiare și cele economice

Nr. d/o	Denumirea actului legislativ/normativ/de reglementare tehnică	Principalele curențe identificate	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea curențelor identificate
1.1	Legea nr. 397 din 16.10.2003 cu privire la finanțele publice locale (Monitorul Oficial din 19.12.2003, nr. 248-253, art. 966), cu modificările ulterioare	Achitarea taxelor pentru resursele naturale este efectuată în bugetul raional și la moment nu este clară metodologia de redistribuire a acestora către bugetele locale ale comunelor/satelor.	Elaborarea mecanismului de repartitie a defalcărilor în bugetele locale a satelor/ comunelor a taxei pentru resursele naturale și anume – taxa lemnului eliberat pe picior.
1.2	Codul fiscal al RM, Cod nr. 1163 din 24.04.1997 (Monitorul Oficial din 25.03.2005 ediție specială) cu modificările ulterioare	Titlul VIII din Codul Fiscal prevede taxele pentru resursele naturale, art. 332 stabilește Taxa pentru lemnul eliberat pe picior.	Ar fi necesar de efectuat revederea taxelor la lemnul eliberat pe picior și stabilirea modalităților clare pentru subiecții ce urmează a fi supuși a achita prezenta taxă
2.1	Ministerul Finanțelor	Recoltarea ilegală a masei lemnoase duce la pierderi esențiale ale bugetului, care sunt compensate nesemnificativ prin amenzi.	Este necesar de a elabora un mecanism de compensare a prejudiciului de la tăierile ilegale.
2.2	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Starea actuala a aplicării de măsuri biotehnice arată o lipsă de interes în subdiviziunile forestiere. Lupta ineficientă cu câinii vagabonzi și vulpile, efectivul cărora este de zece ori mai mare decât cel necesar.	Crearea interesului pentru aplicarea măsurilor biotehnice, inclusiv folosind veniturile din vânzarea de licențe de vânătoare, prin act normativ intern. Alocarea surselor speciale pentru diminuarea efectivului de vulpi și câinilor vagabonzi în limitele întreprinderilor Agenției "Moldsilva".

2.3	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	<p>Conform datelor statistice, prin tăieri silvice (produse principale/produse secundare) anual este valorificat maxim circa 50% (anul 2014) din cadrul creșterii medii (1252 mii m³/an) de masă lemnoasă generate de pădurile din Republica Moldova. Concomitent, pe categorii de deținători procentul respectiv este diferit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agenția "Moldsilva" – circa 58%; - primării și alți deținători – circa 13%; <p>Gradul scăzut de valorificare prin tăieri autorizate/legale, indirect stimulează valorificarea ilicită a masei lemnoase, deoarece se creează un deficit mare pe piața internă.</p> <p>În același timp, în țările europene media de valorificare a creșterilor curente este de circa 60%.</p>	<p>Sporirea treptată a gradului de valorificare a creșterii medii de masă lemnoasă generate de pădurile din Republica Moldova până la cota de 70-75%. Creșterea volumului recoltat legal va genera saturația pe piață, diminuând esențial din interesul de a comercializa și/sau procura masa lemnoasă recoltată ilicit. Creșterea indicatorului respectiv se va realiza doar cu condiția de a sporiri eficacitatea controlului operativ minim până la eficiența reviziilor de fond (integrale) a pădurilor. Altfel, există riscul major ca masa lemnoasă recoltată ilicit, datorită accesibilității/prețului mai redus, să rămână în preferințele populației/consumatorilor. Concomitent, procesul de creștere va trebui corelat și cu respectarea următoarelor condiții suplimentare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asigurarea integrală a regenerării arboretelor parcurse cu tăieri de produse principale indiferent de natura proprietății; - prezența materialelor/proiectărilor de amenajament silvic pentru toate pădurile administrate de primării și alți deținători incluse în tăieri; - asigurarea evidențelor corespunzătoare a procesului de recoltare, depozitare și mișcare a masei lemnoase;
-----	--	---	---

6. Propunerile de ameliorare a monitoringului și controlului.

Tabelul 16: Propunerile de ameliorare a monitoringului și controlului

Nr. d/o	Autoritatea responsabilă	Motivare	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carențelor identificate
1.	Ministerul Mediului	Sistemul existent în cadrul Inspectoratului Ecologic de înregistrare și păstrare a datelor privind contravențiile este puțin informativ și nu contribuie la analiza acestora.	Modernizarea structurii bazei de date a contravențiilor legislației silvice cu indicarea: caracterului încălcării, volumul tăierii ilicite de păduri, indicarea unității teritoriale și administrative unde a avut loc încălcarea. Crearea unei baze de date electronice unice pentru Inspectorat, constituirea în perspectivă a hărților operative tematice.
2.	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Controlul operativ existent identifică doar o mică parte de contravenții, în comparație cu reviziile rar realizate. Posibilitățile fizice limitate ale Inspectoratului Ecologic.	Modificarea caracterului controlului asupra respectării legislației silvice: controlul operativ trebuie să fie însoțit de revizii inopinate cu înregistrarea diferenței dintre numărul contravențiilor înregistrate în acte și a celor depistate.
3.	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Codul silvic în redacția actuală nu prevede un spectru clar al contravențiilor silvice în ceea ce privește tăierile ilicite, iar cuantumul amenzilor nu reflectă cheltuielile necesare pentru repararea prejudiciului.	Promovarea unei noi legi privind contravențiile silvice (majorarea pedepselor, concizia textului de lege și diversificarea faptelor sancționate, simplificarea procedurilor de aplicare a sancțiunilor).
4.	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Trasabilitatea tehnică a sursei de proveniență a lemnului creează posibilități nefolosite în prezent de control a contravențiilor.	Aplicarea sistemului automatizat de marcarea a lemnului la toate etapele, inclusiv marcarea parchetelor, tăieri și transportarea, comercializarea și depozitarea la consumatorul final.

5.	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Cumularea de funcții la anumite categorii ale personalului serviciul silvic și Inspectoratului Ecologic, care creează posibilități de admitere și efectuare a tăierilor ilicite.	<p>Separarea clară a funcțiilor și neadmiterea de cumulări:</p> <p>A. Personalul serviciului silvic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • estimarea/evaluarea resurselor; • gospodărire/exploatare forestieră; • asigurarea pazei; • control departamental; <p>B. Inspectoratul Ecologic:</p> <ul style="list-style-type: none"> • autorizarea tăierilor; • control de stat;
----	--	--	--

7. Optimizarea organizării gospodăriei silvice și dezvoltarea parteneriatului privat și de stat

Tabelul 17: Optimizarea organizării gospodăriei silvice și dezvoltarea parteneriatului privat și de stat

Nr. d/o	Autoritatea responsabilă	Motivare	Recomandări pentru lichidarea/diminuarea carentelor identificate
1.	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Structura existentă a sectorului forestier nu asigură o divizare clară a intereselor economice ale întreprinderii. Urmează de implementat principiile proiectului Strategiei reformei instituționale a sectorului forestier din Republica Moldova.	<p>Divizarea funcțiilor silviculturale și de gospodărire silvică între întreprinderile silvice. Determinarea clară a tipurilor de tăieri care pot fi realizate de către întreprinderile silviculturale și cele silvice. Întreprinderile silviculturale trebuie să fie cointeresate în creșterea și comercializarea pădurii, iar cele silvice – în rezultativitatea și conservarea pădurii.</p>

2.	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Amplasarea întreprinderilor silvice pe teritoriul câtorva unități administrative creează probleme în următoarele sfere: evidența statistică și controlul asupra activității; impozitarea și defalcările la buget. În prezent nu sunt criteriile de redistribuire a unui șir de impozite din bugetul de stat la cel local, ce este îngreunat și de necorespunderea hotarelor administrativ-teritoriale cu hotarele întreprinderilor silvice plătitoare de impozite. Acesta reduce cointeresarea administrațiilor locale în asigurarea plății impozitelor în mărime deplină.	Divizarea întreprinderilor sectorului silvic în silviculturale și silvice trebuie să țină cont de divizarea administrativ-teritorială a țării, iar atunci când aceasta este imposibil, trebuie să aibă un sistem diferențial de raportare din punct de vedere teritorial.
3.	Ministerul Mediului, Agenția "Moldsilva"	Nu sunt asigurate drepturi egale de acces la folosința resurselor silvice pentru întreprinderi cu diverse forme de proprietate. Valorificarea masei lemnoase are loc preponderent în cadrul întreprinderilor Agenției Moldsilva și doar 10% din tăieri se anunță la licitațiile silvice.	Elaborarea mecanismului parteneriatului privat-de stat în domeniul folosinței resurselor silvice prin intermediul creării condițiilor egale de acces la licitațiile silvice deschise atât pentru întreprinderile de stat, cât și pentru cele private.

Bibliografie

1. Agenția “Moldsilva”, Evidențe statistice, rapoarte pentru perioada 1990-2014 (formularele 1 g.s., 2 g.s., 3 g.s., etc.).
2. Agenția Relații Funciare și Cadastru, Cadastrele funciare de stat pentru perioada 1979-2014.
3. Botnari F., Galupa D., Platon I. et al. Raport privind starea fondului forestier din Republica Moldova: perioada 2006-2010 / Chișinău: Agenția Moldsilva, 2011.- 60 p.
4. Capcelea A., Lozan A., Lupu I. et al. Analytical Study on Wood Consumption in Moldova (Studiu analitic privind consumul de masă lemnoasă în Republica Moldova) / Agency Moldsilva, drafted by Capcelea A., – Ch : Agency Moldsilva 2011 – 48 pp.
5. Codul funciar, nr. 828 din 25.12.91, Monitorul Parlamentului Republicii Moldova 1993, nr. 3 art. 58, 59, 60.
6. Codul silvic, nr. 887-XIII din 21.06.96, Monitorul Oficial nr. 4-5/36 din 16.01.1997.
7. Dieter M. Analysis of trade in illegally harvested timber: Accounting for trade via third party countries. Forest Policy and Economics, 11. 2009. P. 600–607.
8. Eficiența și transparența utilizării resurselor fondului forestier/ Dumitru Budianschi (coordonator), Dumitru Galupa, Igor Guțan, Petru Bacal, Victor Ermurachi, Chișinău, 2013. – 88 p.
9. Galupa D. Remodelarea managementului forestier – obiectiv strategic al dezvoltării durabile a economiei naționale. Autoreferat al tezei de doctor în economie, Chișinău, 2008. 25 p.
10. Galupa D., Ciobanu A., Scobioală M. et al. Tăierile ilicite ale vegetației forestiere în Republica Moldova: Studiu analitic. Agenția “Moldsilva”. – Ch. : Agenția “Moldsilva”, 2011. – 38p.
11. Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L. (2005), Studiul pentru Republica Moldova „Asigurarea durabilității pădurilor și mijloacelor de trai prin perfecționarea guvernării și controlului asupra tăierilor ilicite”. Chișinău, Centrul editorial al UASM, 116 p.
12. Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L., Rotaru P., Rusu A., Boaghie D. (2006), Dezvoltarea pădurilor și pajiștilor comunale din Republica Moldova. Chișinău, Centrul editorial al UASM, 19 p.
13. Galupa D., Talmaci I., Șpitoc L. (2006), Sectorul forestier din Republica Moldova – probleme, realizări, perspective. Chișinău, Centrul editorial al UASM, 27 p.
14. Hotărârea Guvernului nr. 1337 din 16 decembrie 2005 privind aprobarea posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru perioada 2006-2010.
15. Hotărârea Guvernului nr. 595 din 29.10.1996 „Cu privire la perfecționarea gestionării gospodăriei silvice și protejarea vegetației forestiere”.
16. Hotărârea Guvernului nr. 636 din 26 mai 2003 „Despre aprobarea Programului de valorificare a terenurilor și de sporire a fertilității solurilor”, Monitorul Oficial nr. 99-103/675 din 06.06.2003.
17. Hotărârea Guvernului nr. 737 din 17 iunie 2003 „Cu privire la aprobarea Programului de stat de regenerare și împădurire a terenurilor fondului forestier pe

- anii 2003-2020”, Monitorul Oficial nr.132-133/788 din 01.07.2003.
18. Hotărârea Guvernului nr. 739 din 17 iunie 2003 „Cu privire la implementarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier național”, Monitorul Oficial nr. 126-131/777 din 27.06.2003.
 19. Hotărârea Guvernului nr. 740 din 17 iunie 2003 „Pentru aprobarea actelor normative vizând gestionarea gospodăriei silvice”, Monitorul Oficial nr. 126-131/778 din 27.06.2003.
 20. Hotărârea Parlamentului cu privire la aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune în domeniul conservării diversității biologice, nr. 112-XV din 27.04.2001, Monitorul Oficial nr. 90-91/700 din 02.08.2001.
 21. Hotărârea Parlamentului nr. 350-XV din 12.07.2001 privind adoptarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier, Monitorul Oficial nr. 133-135 din 08.11.2001.
 22. Îndrumări tehnice privind delimitarea și inventarierea parchetelor în păduri, Agenția ”Moldsilva”, 1968.
 23. Îndrumări tehnice privind îngrijirea și conducerea arboretelor din fondul forestier de stat, Centrul de Amenajări și Cercetări Silvice, Chișinău, 1996.
 24. Îndrumări tehnice privind regenerare și împădurirea terenurilor fondului forestier de stat, Centrul de Amenajări și Cercetări Silvice, Chișinău, 1996.
 25. Legea cu privire la resursele naturale, nr. 1102-XIII din 06.02.97, Monitorul Oficial nr. 40/337 din 19.06.1997.
 26. Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, nr. 440-XIII din 27.04.95, Monitorul Oficial nr. 43/482 din 03.08.1995.
 27. Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate, nr. 1041-XIV din 15.06.2000, Monitorul Oficial nr. 141-143 din 09.11.2000.
 28. Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, nr. 1538-XIII din 25.02.98, Monitorul Oficial nr. 66-68/442 din 16.07.1998.
 29. Legea privind protecția mediului înconjurător, nr. 515-XII din 16.06.93, Monitorul Oficial nr. 10/283 din 30.10.1993.
 30. Markus-Johansson M. Mesquita B., Nemeth A., Dimovski M., Monnier C. and Kiss-Parciu P. Illegal Logging in South Eastern Europe. Regional Report. Szentendre, Hungary, 2010.
 31. Mărgineanu G., Andreev A. (red.) Materiale didactice privind aplicarea legislației în domeniul forestier. Ch.: “Elena – V.I.” SRL, 2012. – 386 p. ISBN 978-9975-106-77-1
 32. Ministry of Environment of Republic of Moldova / United Nations Environmental Programme (2009), National Inventory Report: 1990-2005. Greenhouse Gas Sources and Sinks in the Republic of Moldova. Coord.: Violeta Ivanov, George Manful. Project team: Vasile Scorpan, Aliona Solomon. Authors: Marius Taranu, Vasile Scorpan, Elena Bicova, Vladimir Brega, Anatol Tarita, Ion Bacean, Violeta Paginu, Ion Talmaci, Anatol Banaru, Tatiana Tugui, Sergiu Calos.– Ch.: “Continental Grup” SRL, 2009. – 352 p.
 33. Norme tehnice pentru alegerea și aplicarea tratamentelor în păduri, Agenția ”Moldsilva”, 2012.
 34. Norme tehnice pentru amenajarea cinegetică a terenurilor de vânatoare din fondul forestier, Agenția ”Moldsilva”, 2012.
 35. Norme tehnice pentru amenajarea pădurilor, Agenția ”Moldsilva”, 2012.

36. Norme tehnice privind menținerea și conservarea diversității biologice forestiere în păduri, Agenția "Moldsilva", 2012.
37. Norme tehnice privind recepția tehnică și controlul anual al lucrărilor de regenerare, împădurire și creșterea materialului forestier de reproducere, Agenția "Moldsilva", 2012.
38. Norme tehnice privind reconstrucția ecologică a arboretelor, Agenția "Moldsilva", 2012.
39. Pasek F. Illegal logging and trade of illegally-derived forest products. Czech Republic National Report. 2004.
http://www.unece.org/fileadmin/DAM/timber/docs/sem/2004-1/full_reports/Czech_rep.pdf
40. Raport privind efectuarea studiului „Asigurarea durabilității pădurilor și mijloacelor de trai prin perfecționarea guvernării și controlului asupra tăierilor ilicite în țările cu economia în curs de tranziție”. Studiul pentru Republica Moldova. Chișinău, 2005
41. Regulile sanitare în pădurile Republicii Moldova, Agenția "Moldsilva", 1998.
42. Некоторые аспекты лесной политики и институциональной лесной системы в Республике Молдова
http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/Europe/documents/docs/TOS1/ToS1WS3/MoldRep_ru.pdf

Anexa 2.

AGENDA

Seminarului „Gestiunea durabilă a resurselor forestiere și pastorale din Republica Moldova”

Locație: Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS), mun. Chișinău, 24 noiembrie 2015

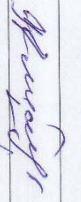
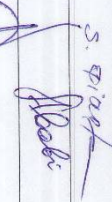

- 09.00 – 10.00 **Înregistrarea participanților, distribuirea materialelor**
- 10.00 - 10.20 **Deschiderea seminarului**
Reprezentantul Agenției „Moldsilva”; Reprezentantul Ministerului Mediului
Dumitru GALUPA, director ICAS;
Aurel LOZAN, ENPI FLEG UICN, coordonator național
Alexei ANDREEV, Președintele Societății Ecologice “BIOTICA”
- 10.20 - 10.45 **Prezentare: Evaluarea monetară a serviciilor ecosistemice prestate de păduri în Republica Moldova – rezultatele studiului analitic din 2014/2015**
Aurel LOZAN, ENPI FLEG UICN, coordonator național
Întrebări & Răspunsuri
- 10.45 – 11.10 **Prezentare: Rezultate primare privind evaluarea veniturilor ratate de la exploatarea forestieră ilegală și braconaj**
Olga KAZANȚEVA, expert, Societatea Ecologică “BIOTICA”
Întrebări & Răspunsuri
- 11.10 – 11.30 Pauză de cafea/ceai
- 11.30-11.50 **Prezentare: Recomandări privind reviziunile tehnice ale procesului de recoltare și ale cadrului de reglementări în scopul reducerii activităților ilegale**
Gabriel MĂRGINEANU, consultant, Societatea Ecologică “BIOTICA”
Întrebări & Răspunsuri
- 11.50-12.15 **Prezentare: Unele aspecte privind constituirea cadrului instituțional pentru gospodărirea pădurilor și pajiștilor comunale în Republica Moldova**
Ion TALMACI, vicedirector ICAS
Întrebări & Răspunsuri
- 12.15-12.35 **Prezentare: Experiența de gospodărire a resurselor forestiere și pastorale comunale la nivel local – exemplul comunei Hîrtop (Cimișlia)**
Vladimir MEDONI, primarul comunei Hîrtop, r-nul Cimișlia
Întrebări & Răspunsuri
- 12.35 – 12.50 **Prezentare: Unele aspecte privind culturile energetice în Republica Moldova**
Arcadie MACARI, inginer silvic-șef Întreprinderea pentru Silvicultură Telenești
Întrebări & Răspunsuri
- 12.50 – 13.00 **Generalizare, evaluare și concluzii**
- 13.00-14.00 **Masa de prânz**
- 14.00 - **Plecarea participanților**

Anexa 3. Lista participanților

24 noiembrie 2015

Proiectul „Evaluarea și consolidarea capacităților instituționale și de personal în cadrul activităților ENPI/FLEG”
Lista participanților la seminarul la tema: „Gestiunea durabilă a resurselor forestiere și pastorele din Republica Moldova”

Sala de conferințe ICAS

Nr.	Numele și prenumele participantului	Primăria, raionul	Datele de contact (nr. de telefon și adresa de email)	Semnătura
1.	Perju Laurențiu <i>Morzei Victor</i>	Cobusca- Veche <i>Specializat funeciar</i>	068985494	
2.	Sturza Eduard	Geamăna	069155463	
3.	Gori Victor	Botnărești		
4.	Eliseev Valeriu	Doina	079922954	
5.	Hantea Tudor <i>Sec. Piana</i>	Coștangaia <i>inginer cadastrel</i>	068359196	<i>S. Piana</i>
6.	Ababi Serghei	Enchiroi	067379255	
7.	Susarenco Vladimir	Sadova	069150134	
8.	Manoil Vasile	Hirjauca		
9.	Medoni Vladimir	Hirtop	069112011	
10.	Spînu Anatolie	Batrî	069680156	
11.	Coroneiuc Olga	Bălăta		
12.	Buzu Petru	Drășliceni		

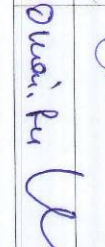

13.	Cotovici Parascovia	Hrușova			
14.	Tănasev Tudor	Holercani			
15.	Urîtu Aurica	Ustia			
16.	Danu Valentin	Logănești	026157236		<i>Danu</i>
17.	Chiriță Gheorghie	Lăpușna			
18.	Catan Mihail	Molești			
19.	Codreanu Pavel <i>Codrean Ivan</i>	Rusești-Noi <i>Ves firivar</i>	06968798		<i>Pavel</i>
20.	Braga Sergiu	Ulmu			
21.	Saviichi Elena	Borogani	068723190		<i>E. Saviichi</i>
22.	Mutaf Eugeniu	Iargara			
23.	Miron Vasile	Boldurești	068086809		<i>Miron Vasile</i>
24.	Negruța Grigore	Cucuruzeni			
25.	Soboleva Elena <i>Dumitru Tureanu</i>	Pujinlei <i>Tingimar cada strada</i>	068461584		<i>Elena Soboleva</i>
26.	Botnaru Lilian	Lozova	069840008		<i>Lilian Botnaru</i>
27.	Bujoreanu Valeriu	Pănășești			
28.	Ciochină Romco	Dolna	079016690		<i>Romco Ciochină</i>
29.	Filipovici Gheorghie	Boghenii-Noi	023692936		<i>Gheorghie Filipovici</i>
30.	Pimca Iacob	Măcărești			
31.	Burlacu Mihail	Zagarancea			

32.	Niculita Victor	Abaclia			
33.	Şaran Eleonora <i>Şaran Valerina</i>	Durleşti <i>specialist în amenajare</i> Ucraina		022515099	<i>[Signature]</i>
34.	Crivoi Ion	Talmază		068824400	<i>[Signature]</i>
35.	Prutcan Eugeniu				
36.					
Vicepreşedinţi de raion					
37.	Culicovschi Victor	Cantemir			
38.	Vizdoaga Vladimir	Arenii Noi			
39.	Căşuneanu Vlad	Cahul			
40.	Stoian Iurie	Cimişlia			
41.	Sturza Ion	Nisporeni			
42.	Pavlicenco Alexandru	Ştefan-Vodă			
43.					
44.					
45.					
46.					
47.					
48.					
49.					

Vicepreședinți de raion

32.	Niculici Victor	Abaclia			
33.	Șaran Eleonora	Durlești			
34.	Crivoi Ion	Ucrainca			
35.	Prutcan Eugeniu	Talmază			
36.					
37.	Culicovschi Victor	Cantemir			
38.	Vizdoaga Vladimir	Arenii Noi			
39.	Cășuneanu Vlad	Cahul			
40.	Stoian Iurie	Cimișlia			
41.	Sturza Ion	Nisporeni			
42.	Pavlicenco Alexandru	Ștefan-Vodă			
43.	Galince Andrei	Artis-Media SA, director	0796055000		
44.	Solovari Constantin	Ștefănița, consilier raional șef secție agricultură	060043114		
45.	Macari Ștefan	inginer șef. Tabușari	069644440		
46.	Victor Ștefă	Municipalitatea Horyșeni proclan	069533063		
47.	Mărgineanu Sabirid	SE. Biotica	069748386		
48.	Ogă Karavățea	SE. Biotica	079392352		
49.	Talmază Ion	ȘMS vicedirector	069887693		

50.	Siber Jon	şef. activităţii agriculturii naţionale naţional Bucureşti	07957894 079548840	
51.	Nicoiae Laduc	Kg. Moldaviilor, Jorade prajin	06919201	
52.	Andreas Alexei	St. Bictoria	022. 49 88 34	
53.	Stoian Jovise	vice preşedinte consiliul naţional Iasi	069245288	
54.	Costeaşcu Ion	şef. serviciu. cercetare naţionale naţional Iasi	069389680	
55.	Potaru Petru	A. Moldavia	072425	
56.	Stănelaşcu Mugibela	asistent primărie Buzău	069755367	
57.	Urele Răzvan	vice preşedinte consiliul naţional Iaşi	069136445	
58.	Răzvan Victor	şef. activităţii agricole naţionale naţional Iaşi	026522850	
59.	Grobocela Elena	coordonator proiect naţionale Ecologie şi Mediu	069650051	
60.	Georgescu Alina	vice preşedinte naţionale Serviciu Vete	069581498	
61.	Mirza Maria	şef. activităţii naţionale agricole Iaşi	049643168	
62.	Teodora Virginia	şef. activităţii naţionale agricole Iaşi	079567769	
63.	Muraru Andrei	coordonator activităţii naţionale de ecologie	069209488	
64.	Frodo Baranu	asistent naţionale	079510380	
65.	Jordanescu Nicoia	ECO contact - director	079716898	
66.	Lulovschi Victor	vice preşedinte naţionale	07943380	
67.	Galacanu Alina	vice director naţionale		
68.	Alina Tomkitcheli	preşedinte naţionale	069121726	

9/8

69.	Sharon Bishva	Asociatia Biunat si Bor de Mediu si Danim Ecologic si sportiv Jiudest.	078 807981	Sharon
70.	Sveia Taut	TML, Natura in Ornicu	09688509	Sveia
71.	Valeria Sveia	Asociatia STAS		
72.	Sorocan Sveia	ENPI FLEG	069094192	Sveia
73.				
74.				
75.				
76.				
77.				
78.				
79.				
80.				
81.				
82.				
83.				
84.				
85.				
86.				
87.				

Despre programul FLEG II (ENPI East)

Programul regional de Guvernanță și Aplicare a Legislației Forestiere (faza II), prin Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat pentru Țările Estice sprijină gestionarea pădurilor din țările participante. La nivel regional, Programul își propune să implementeze Declarația Ministerială FLEG de la St. Petersburg din 2005 și să sprijine țările să se angajeze într-un plan de acțiune cu termene precise; la nivel național Programul va analiza sau va revizui politicile sectoriale forestiere precum și structurile legale și administrative; va asigura sprijin și va ajuta la îmbunătățirea cunoștințelor privind gestionarea durabilă a pădurilor din țările participante; la nivel sub-național (local), Programul va testa și va demonstra cele mai bune practici de management forestier cât și fezabilitatea metodelor îmbunătățite de gestionare durabilă a pădurilor. Țările participante sunt Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova, Rusia și Ucraina. Programul este finanțat de Uniunea Europeană.

<http://www.enpi-fleg.org>

Partenerii Proiectului

COMISIA EUROPEANĂ

Uniunea Europeană este cel mai mare donor din lume de asistență oficială pentru dezvoltare. Oficiul de Cooperare și Dezvoltare EuropeAid, o Direcție Generală a Comisiei Europene, este responsabil de elaborarea politicii europene de dezvoltare și furnizarea de ajutor în întreaga lume. EuropeAid oferă ajutor printr-un set de instrumente financiare, cu accent pe asigurarea calității și eficacității ajutorului Uniunii Europene. Un participant activ și proactiv în domeniul dezvoltării, EuropeAid promovează buna guvernare, dezvoltarea umană și economică precum și rezolvarea problemelor globale, cum ar fi combaterea foametei și conservarea resurselor naturale.

http://ec.europa.eu/index_en.htm

BANCA MONDIALĂ

Grupul Băncii Mondiale este una dintre cele mai mari surse de cunoștințe și finanțare pentru cele 188 țări membre. Organizațiile care alcătuiesc Grupul Băncii Mondiale sunt deținute de către guvernele țărilor membre, care au putere de decizie finală în cadrul organizațiilor cu privire la toate aspectele, inclusiv probleme de politică, financiare sau privind calitatea de membru. Grupul Băncii Mondiale cuprinde cinci instituții asociate: Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Asociația Internațională de Dezvoltare (AID), care formează împreună Banca Mondială; Corporația Financiară Internațională (CFI); Agenția de Garantare Multilaterală a Investițiilor (AGMI); și Centrul Internațional de Reglementare a Diferendelor din Domeniul Investițiilor (CIRDDI). Fiecare instituție joacă un rol distinct în misiunea Grupului Băncii Mondiale de a pune capăt sărăciei extreme prin scăderea sub 3% a procentului de persoane care trăiesc cu mai puțin de 1,25 dolari pe zi, și să promoveze prosperitate comună prin stimularea creșterii veniturilor cu cel puțin 40% pentru populația din fiecare țară. Pentru informații suplimentare, Vă rugăm să vizitați: <http://www.worldbank.org>, <http://www.ifc.org>, <http://www.miga.org>

IUCN

IUCN, Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii, ajută lumea să găsească soluții pragmatice la cele mai stringente probleme legate de mediu și dezvoltare. Activitatea IUCN se concentrează pe valorizarea și conservarea naturii, asigurarea gestionării eficiente și echitabile a resurselor sale, precum și implementarea de soluții bazate pe natură pentru provocările globale cu privire la climă, alimentație și dezvoltare. IUCN sprijină cercetarea științifică, gestionează proiecte de mediu peste tot în lume și reunește guverne, organizații neguvernamentale (ONG-uri), Națiunile Unite și companii pentru a dezvolta împreună politici, legi și cele mai bune practici. IUCN este cea mai veche și cea mai mare organizație de mediu din lume, cu peste 1200 de membri ai guvernelor și ONG-urilor și aproape 11000 de experți voluntari din 160 de țări. Activitatea IUCN este susținută de peste 1000 de angajați în 45 de birouri și sute de parteneri publici, ONG-uri și din sectoarele private din întreaga lume. www.iucn.org

WWF

WWF este una dintre cele mai mari și mai respectate organizații independente de conservare a naturii din lume, cu aproape 5 milioane de susținători și o rețea globală activă în peste 100 de țări. Misiunea WWF este de a stopa degradarea mediului natural al planetei și de a construi un viitor în care oamenii trăiesc în armonie cu natura, prin conservarea biodiversității din lume, asigurând folosirea sustenabilă a resurselor naturale regenerabile și prin promovarea reducerii poluării și a risipei. www.panda.org